

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: socjologia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Śląski
w Katowicach

Data przeprowadzenia wizytacji: 15-16.05.2023 r.

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
---	---

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	21
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	25
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	28
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	32
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	36
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	39
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	45
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	47
5. Załączniki:	53
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	53
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	53
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	53
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	53
Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych	53
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	53
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	53

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: ks. dr hab. Tadeusz Stanisławski, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Małgorzata Such-Pyrgiel, członek PKA
2. dr Bartosz Łukaszewski, ekspert PKA
3. Mateusz Kopaczyński, ekspert PKA ds. studenckich
4. mgr Dominik Czapczyk, ekspert PKA ds. pracodawców
5. mgr Artur Gawryszewski, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku socjologia prowadzonym na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. Wizytacja została zrealizowana zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej stacjonarnie. PKA po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na kierunku socjologia.

Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego PKA z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Zespół odbył także spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji.

Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z kierownictwem Uczelni. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, z przedstawicielami Samorządu Studenckiego i studenckiego ruchu naukowego, nauczycielami akademickimi prowadzącymi kształcenie na ocenianym kierunku, z osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, publiczny dostęp do informacji oraz z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitacje zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej, wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano rekomendacje, o których przewodniczący zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	socjologia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki socjologiczne – 100% ECTS	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów – 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	<p>SRiKS⁴: 120 godz. /1 mies. (praktyka zawodowa); 75/1 mies. godz. (praktyka dyplomowa)</p> <p>SMIR⁵, SOiZ⁶, WoWS⁷: 90/1 mies. godz. (praktyki terenowe)</p> <p>SRiKS: 4 ECTS (praktyka zawodowa), 3 ECTS (praktyka dyplomowa)</p> <p>SMIR, SOiZ, WoWS: 3 ECTS: (praktyki terenowe)</p>	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Socjologia miasta i regionu</i> • <i>Socjologia organizacji i zarządzania</i> • <i>Socjologia reklamy i komunikacja społeczna</i> • <i>Wiedza o współczesnym społeczeństwie</i> 	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	393	77

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ SRiKS – specjalność: Socjologia reklamy i komunikacja społeczna

⁵ SMIR – specjalność: Socjologia miasta i regionu

⁶ SOiZ – specjalność: Socjologia organizacji i zarządzania

⁷ WoWS – specjalność: Wiedza o współczesnym społeczeństwie

Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów⁸	SMiR: 2 000 h SOiZ: 2 000 h SRIKS: 2 000 h WoWS: 2 000 h	SMiR: 1 174 h SOiZ: 1 176 h SRIKS: 1 174 h WoWS: 1 172 h
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	SMiR: 155 ECTS SOiZ: 151 ECTS SRIKS: 151 ECTS WoWS: 151 ECTS	SMiR: 155 ECTS SOiZ: 151 ECTS SRIKS: 151 ECTS WoWS: 151 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	SMiR: 129 ECTS SOiZ: 113 ECTS SRIKS: 113 ECTS WoWS: 120 ECTS	SMiR: 129 ECTS SOiZ: 113 ECTS SRIKS: 113 ECTS WoWS: 120 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	SMiR: 60 ECTS SOiZ: 58 ECTS SRIKS: 54 ECTS WoWS: 61 ECTS	SMiR: 60 ECTS SOiZ: 58 ECTS SRIKS: 54 ECTS WoWS: 61 ECTS

Nazwa kierunku studiów	socjologia
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{9,10}	nauki socjologiczne – 100% ECTS
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry – 120 punktów ECTS

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

⁹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

¹⁰ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Wymiar praktyk zawodowych ¹¹ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	120 godz./ 1 mies. (badania terenowe), 4 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Human Resources w nowoczesnej organizacji</i> • <i>Socjologia biznesu i nowych mediów</i> 	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	393	77
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ¹²	HR ¹³ : 1 001 h SBiNM ¹⁴ : 1 001 h	HR: 672 h SBiNM: 672 h
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	HR: 116 ECTS SBiNM: 116 ECTS	HR: 116 ECTS SBiNM: 116 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	HR: 102 ECTS SBiNM: 91 ECTS	HR: 102 ECTS SBiNM: 91 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	HR:55ECTS SBiNM: 54 ECTS	HR:55ECTS SBiNM: 54 ECTS

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ¹⁵ kryterium spełnione/ kryterium spełnione
---	--

¹¹ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

¹² Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

¹³HR – specjalność: Human Resources w nowoczesnej organizacji

¹⁴ SBiNM – specjalność: Socjologia biznesu i nowych mediów

¹⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

	częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku socjologia są zgodne z misją i strategią rozwoju Uniwersytetu Śląskiego. „Uniwersytet jako społeczność studentów i nauczycieli/badaczy działa w przekonaniu, iż warunkiem dobrej pracy i dobrych efektów dydaktycznych jest wysiłek włożony w formowanie twórczej postawy wobec rzeczywistości. Zadaniem zajęć dydaktycznych jest wyzwolenie

umiejętności stawiania pytań i następnie wspólnego poszukiwania odpowiedzi”. W myśl § 4 ust. 4 Statutu UŚ, w kształceniu studentów, doktorantów i uczestników innych form kształcenia Uniwersytet dąży do przekazywania wiedzy, kształtowania umiejętności, poszanowania praw człowieka oraz pielęgnowania cnót obywatelskich i wartości demokratycznych. Koncepcja kształcenia na kierunku socjologia koresponduje zatem w pełni z misją i strategią UŚ, gdyż głównym celem jest kształcenie studentów na wysokim poziomie naukowym, merytorycznym, społecznym i etycznym, a także dbałość o zapewnienie wszechstronnego wykształcenia, z uwzględnieniem kompetencji oraz umiejętności specjalistycznych właściwych dla kierunku socjologia. Nabyta i utrwalona w czasie nauki umiejętność wielowymiarowego postrzegania złożonej rzeczywistości, w połączeniu ze zdolnością łączenia teoretycznej wiedzy z praktyką stanowią mocną stronę wykształcenia zdobywanego na kierunku socjologia. Wskazane w modułach kształcenia efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odzwierciedlają wagę, jaką przykładają się do rzetelnego i odpowiedzialnego, a zarazem efektywnego realizowania misji UŚ.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku socjologia prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim mieszczą się w dyscyplinach, do których przyporządkowano oceniany kierunek studiów. Są to nauki socjologiczne w 100%. Program studiów, poszczególne grupy zajęć, jak i realizowane treści kształcenia odpowiadają ww. dyscyplinie nauki. Przyporządkowanie kierunku do nauk socjologicznych umożliwia studentom zapoznanie się z najnowszymi trendami w tej dyscyplinie, zwłaszcza w odniesieniu do problematyki ujętej w oferowanych zakresach studiów (specjalnościach). Koncepcja kształcenia charakteryzuje się interdyscyplinarnością i komplementarnością.

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Wyraża się to choćby poprzez wyraźne nachylenie na praktyczne wykorzystanie przez absolwentów podczas studiów zdobytej wiedzy, umiejętności i kompetencji badawczych i w zakresie w zakresie zarządzania organizacją i przedsięwzięciami biznesowymi, diagnozowania problemów pojawiających się w praktyce biznesowej, jak również ich rozwiązywania za pomocą nowoczesnych metod i podejść. W szczególności zajęcia, w których uczestniczą studenci przygotowują ich do podejmowania własnej działalności gospodarczej, w dziedzinie nowych mediów. Absolwenci studiów drugiego stopnia są przygotowani do podejmowania wyzwań badawczych i dalszego indywidualnego rozwoju, w tym do podjęcia studiów w Szkole Doktorskiej.

W programie studiów wyraźnie przeważają zajęcia o charakterze ogólnoakademickim, teoretycznym (wykłady), choć nie brakuje także zajęć realizowanych w formie ćwiczeń, warsztatów czy praktyk. Zajęcia prowadzone są przez nauczycieli z doświadczeniem badawczo-dydaktycznym oraz doświadczeniem w praktyce zawodowej.

Główne założenia koncepcji kształcenia na kierunku socjologia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, a w szczególności lokalnego rynku pracy, po konsultacjach z Radą Programowo-Biznesową. Studia pierwszego stopnia umożliwiają wybór jednego z czterech zakresów: 1. *Socjologia miasta i regionu*, 2. *Socjologia organizacji i zarządzania*, 3. *Socjologia reklamy i komunikacja społeczna*, 4. *Wiedza o współczesnym społeczeństwie*, zaś studia drugiego stopnia: 1. *Human Resources w nowoczesnej organizacji* oraz 2. *Socjologia biznesu i nowych mediów*.

Studia na kierunku socjologia powiązane są ściśle z działalnością naukową prowadzoną na Wydziale Nauk Społecznych. Większość nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku socjologia

jest równocześnie pracownikami badawczymi, a efektem ich badań są publikacje naukowe. Zajęcia dydaktyczne na kierunku socjologia są zgodne z kompetencjami i zainteresowaniami naukowo-badawczymi oraz doświadczeniem zawodowym nauczycieli akademickich. Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia jest różnorodny i wpisuje się – między innymi – w takie subdyscypliny socjologii, jak: socjologia miasta, regionu i obszarów metropolitalnych, socjologia pracy, organizacji i zarządzania, socjologia kultury, socjologia migracji, socjologia codzienności, socjologia literatury, socjologia zdrowia i choroby, socjologia twórczości artystycznej, socjologia wiedzy, socjologia rodziny, socjologia płci, socjologia religii. Ponadto obejmuje – między innymi – zagadnienia dotyczące: rozwoju społecznego, procesów ludnościowych, polityki społecznej, gerontologii społecznej, społeczeństwa obywatelskiego, kapitału społecznego, ekonomii społecznej czy komunikowania społecznego.

Propozycje przedstawiane przez interesariuszy w trakcie spotkań z władzami i pracownikami Wydziału stanowią głos doradczy w sprawie ustalania i doskonalenia koncepcji kształcenia, tworzenia programów studiów, w tym planów studiów realizowanych zakresów kształcenia oraz ich powiązania z potrzebami rynku pracy. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku socjologia zapewniają wszechstronny rozwój studenta, który odpowiada profilowi kształcenia. Koncepcja i cele kształcenia są również efektem współpracy z interesariuszami wewnętrznymi, którymi są wykładowcy, studenci oraz Samorząd Studencki Wydziału Nauk Społecznych.

Program studiów nie uwzględnia nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim poprzez położenie nacisku na zdobywanie wiedzy i kształtowanie umiejętności pozyskiwania wiedzy i praktycznego jej zastosowania do rozwiązywania problemów zawodowych. Proponowane zakresy studiów pierwszego i drugiego stopnia mieszczą się w zakładanej koncepcji i celach kształcenia oraz mają odzwierciedlenie w kierunkowych efektach uczenia się.

Zbiór kierunkowych efektów uczenia się nie uwzględnia charakterystyk drugiego stopnia dla kwalifikacji poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji (w przypadku studiów pierwszego stopnia). W zbiorze kierunkowych efektów uczenia się znalazły się pewne uchybienia. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218) osoba posiadająca kwalifikacje na poziomie 6 PRK, odpowiadającym studiom pierwszego stopnia, zna i rozumie „w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska”. W raporcie samooceny Uczelnia przedstawiła 21 kierunkowych efektów uczenia się, z zakresu wiedzy, w których nie dookreślono poziomu wiedzy, np. „ma wiedzę na temat istotnych elementów tworzących struktury i instytucje społeczne (S1_W04)” czy też „ma wiedzę o miejscu socjologii w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi (S1_W01)”. Zaawansowany poziom wiedzy w przypadku studiów pierwszego stopnia nie został uwidoczniiony również w efektach uczenia się sformułowanych dla zajęć zawartych w kartach zajęć.

Sytuacja ta nie powtarza się w przypadku studiów drugiego stopnia. Sformułowano 21 efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 13 w zakresie umiejętności i 10 w zakresie kompetencji społecznych. Opracowane efekty uczenia się dla studiów drugiego stopnia są zgodne z ww. rozporządzeniem osoba posiadająca kwalifikacje na poziomie 7 PRK, odpowiadającym studiom drugiego stopnia, zna i rozumie „w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska”.

Powyższe uchybienia zostały wyjaśnione w czasie rozmowy na spotkaniu z zespołem przygotowującym raport samooceny oraz osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia na kierunku. Efekty uczenia się dla obu poziomów studiów zostały określone w sposób specyficzny dla dyscyplin, do których kierunek socjologia został przyporządkowany, odzwierciedlają aktualny stan wiedzy, uwypuklają jego interdyscyplinarny charakter.

Kierunkowe efekty uczenia się wskazują na wiedzę i umiejętności badawcze. Na studiach pierwszego stopnia w szczególności obejmują one: przekazanie ogólnej wiedzy na temat otaczającego świata, pozwalającej na diagnozowanie i rozumienie zjawisk, problemów i procesów społecznych oraz wykształcenie umiejętności zdobywania, gromadzenia, analizowania tej wiedzy. Poza wiedzą i umiejętnościami wspólnymi dla wszystkich absolwentów studiów socjologicznych, każdy z nich wykształca i pogłębia w trakcie studiów szereg umiejętności adekwatnych do ukończonej specjalności i wyzwań stawianych im w przyszłej pracy zawodowej, posługiwanie się wybranym językiem obcym w zakresie nauk socjologicznych, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

W przypadku studiów drugiego stopnia są to: przekazanie studentom pogłębionej wiedzy na temat świata społecznego, pozwalającej na dokonywanie poszerzonej diagnozy zjawisk, problemów i procesów społecznych oraz wykształcenie umiejętności zdobywania, gromadzenia, oraz wielokontekstowego analizowania tej wiedzy. Szczególny akcent położony jest na wykształcenie wśród studentów pogłębionych umiejętności zastosowania tej wiedzy poprzez rozpatrywanie i interpretowanie zmian, jakim podlega społeczeństwo w kontekście kategorii teoretycznych wchodzących w zakres socjologii, dyscyplin pokrewnych oraz – w zależności od ukończonej specjalności – poszczególnych subdyscyplin socjologii. Student potrafi posługiwać się wybranym językiem obcym w zakresie wiedzy socjologicznej, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; student potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną do szczegółowego opisu i praktycznego analizowania przyczyn i przebiegu procesów oraz zjawisk (kulturowych, społecznych, prawnych, gospodarczych).

Efekty uczenia się zakładane dla kierunku socjologia są możliwe do osiągnięcia i zostały sformułowane w sposób zrozumiały, który pozwala na stworzenie systemu ich weryfikacji. Na podstawie efektów uczenia się sformułowanych dla poszczególnych zajęć i grup zajęć można potwierdzić możliwość stworzenia systemu weryfikacji tych efektów dzięki określeniu zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji, które student nabywa w toku studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

- Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany (pedagogika, nauki socjologiczne, nauki teologiczne), odzwierciedlają aktualny stan wiedzy i praktyki w tych

dyscyplinach oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności zawodowego rynku pracy.

Efekty uczenia się odpowiadają ogólnoakademickiemu profilowi studiów, są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną, do których jest przyporządkowany kierunek (nauki socjologiczne). Opisują w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, jednak efekty uczenia się w zakresie wiedzy w przypadku studiów pierwszego stopnia nie odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji. Rekomenduje się dostosowanie niektórych efektów uczenia się odnoszących się do zakresu i głębi (P6S_WG) do charakterystyk drugiego stopnia z uwzględnieniem poziomu wiedzy w stopniu zaawansowanym zgodnie z poziomem 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji w przypadku studiów pierwszego stopnia, a następnie uwzględnienie ich również w efektach uczenia się sformułowanych dla zajęć zawartych w kartach zajęć (sylabusach).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Dobrą praktyką jest angażowanie studentów do realizacji projektów naukowych, między innymi poprzez włączanie ich do zespołów badawczych (16 studentów socjologii dołączyło do działającego w Instytucie Socjologii zespołu badawczego „Postawy Polaków wobec gier wideo”), ich uczestnictwo w projektach badawczych realizowanych przez pracowników w ramach praktyk terenowych czy w udział realizacji badań terenowych w ramach badań zleconych Uniwersytetowi Śląskiemu.
2. Za dobrą praktykę można uznać utworzenie nowej specjalności „socjologia biznesu i nowych mediów” na studiach drugiego stopnia. Utworzenie tej specjalności stanowiło odpowiedź na zgłaszane podczas spotkań ze studentami postulaty, w których wybrzmiewała potrzeba uwzględnienia w programie studiów treści, które wyposażą absolwentów w wiedzę i umiejętności działania w obszarze szeroko rozumianego biznesu w powiązaniu z kompetencjami umożliwiającymi im wykorzystywanie mediów i technologii cyfrowych w praktyce biznesowej.

Zalecenia

...

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku socjologia są ukierunkowane na uzyskanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych absolwentom do podjęcia pracy zawodowej na lokalnym rynku pracy. Odzwierciedlają interdyscyplinarny, wszechstronny charakter kierunku, który jest realizowany w ramach zakresów studiów do wyboru przedstawionych w programie kształcenia i powiązany ściśle z kierunkowymi efektami uczenia się. Za cechy wyróżniające realizowanego programu studiów można uznać: znajomość teorii nie tylko z zakresu socjologii lecz i pokrewnych nauk społecznych, takich jak

psychologia, filozofia antropologia, nauki polityczne czy nauki o komunikowaniu, a także interdyscyplinarność treści kształcenia i efektów uczenia się; holistyczność w podejściu do procesu kształcenia, wyrażającą się w podejmowaniu działań ukierunkowanych zarówno na zdobywanie przez studentów wiedzy w obrębie dyscypliny, do której przyporządkowano kierunek studiów jak i kompetencji badawczych (zawodowych) pozwalających na dokonywanie pogłębionej analizy zachodzących procesów i zjawisk. Dzięki temu student posiada wysoki poziom znajomości problemów specyficznych dla współczesnego społeczeństwa. Realizacja programu studiów nastawiona jest także na wspieranie ich osobistego rozwoju; innowacyjność stosowanych strategii i metod kształcenia, ścisłe łączenie teorii z szeroko rozumianą praktyką.

Program studiów pierwszego stopnia oferuje obecnie cztery zakresy kształcenia (specjalności): 1. *Socjologia miasta i regionu*, 2. *Socjologia organizacji i zarządzania*, 3. *Socjologia reklamy i komunikacja społeczna*, 4. *Wiedza o współczesnym społeczeństwie*. Treści programowe pozwalają na zdobycie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji niezbędnych do pojęcia pracy socjologa.

Specjalność *socjologia miasta i regionu* kształtuje kompetencje i umiejętności działania w obszarze socjologii społeczności lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów występujących na poziomie miasta i regionu, tj. szanse i zagrożenia rozwoju gospodarczego, aktywność obywatelska mieszkańców i in. Student zyskuje w szczególności wiedzę na temat struktur i funkcjonowania miejskich zbiorowości terytorialnych oraz społecznych uwarunkowań ich rozwoju, a także działalności instytucji władzy i administracji publicznej. Dzięki wiedzy na temat zjawisk i procesów, jakim podlegają te struktury społeczne, student nabywa umiejętność analizowania i diagnozowania procesów zachodzących w bezpośrednim otoczeniu społecznym oraz kwalifikacje do realizacji zadań związanych z poprawą jakości życia i budową kapitału społecznego mieszkańców. Specjalność *socjologia organizacji i zarządzania* jest zorientowana na kształtowanie kompetencji oraz umiejętności działania w zakresie rozpoznawania i wyjaśniania zjawisk oraz procesów gospodarczych zachodzących w organizacjach, jak również uwarunkowań realizacji funkcji zarządzania w organizacjach. Akcent położony zostaje ponadto na nabycie przez absolwentów umiejętności wypracowywania i stosowania procedur badawczych pozwalających na ewaluowanie i diagnozowanie potrzeb pracowników przedsiębiorstw działających w warunkach gospodarki rynkowej. Program specjalności *socjologia reklamy i komunikacja społeczna* jest ukierunkowany na wyposażenie studenta w kompetencje i odpowiednie umiejętności działania w obszarze szeroko rozumianej komunikacji społecznej. W praktyce oznacza to wiedzę o specyfice wymiarów komunikowania społecznego (komunikacja interpersonalna, komunikacja masowa, komunikacja polityczna, komunikacja w organizacji). Student zyskuje też umiejętność rozwiązywania problemów w zakresie komunikacji interpersonalnej, medialnej, politycznej i organizacyjnej. Potrafi projektować, analizować i interpretować strategie komunikacyjne na rynku reklamowym i medialnym, potrafi też dokonać wyboru modelu komunikowania społecznego adekwatnego do realizowanych projektów i zadań badawczych. Program specjalności *wiedza o współczesnym społeczeństwie* z jednej strony koncentruje się na teoretycznych podstawach zjawisk i procesów społecznych, z drugiej – na wykształceniu pewnych umiejętności praktycznych i nabyciu przez studentów specjalistycznych kwalifikacji, między innymi, w zakresie diagnozowania oraz socjologicznego analizowania wybranych zagadnień w kontekście politologicznym, kulturowym, ekonomicznym, prawnym itp. Dzięki temu absolwent tej specjalności potrafi wypracowywać procedury badawcze, służące rozpoznaniu skali i specyfiki konkretnych problemów socjologicznych. Umie też formułować zalecenia i rekomendacje praktyczne odnoszące się do rozpoznawanych problemów socjologicznych. Studenci uzyskują dodatkowe stosowne

przygotowanie w ramach realizacji przewidzianych w programie treści związanych z zakresem kształcenia i pozostałych związanych z danym zakresem praktyk zawodowych.

Program studiów drugiego stopnia zawiera dwie specjalności do wyboru: 1. *Human Resources w nowoczesnej organizacji* oraz 2. *Socjologia biznesu i nowych mediów*. Kształcenie studentów kierunku socjologia na studiach drugiego stopnia jest ukierunkowane na przekazanie studentom pogłębionej wiedzy na temat świata społecznego, pozwalającej na dokonywanie poszerzonej diagnozy zjawisk, problemów i procesów społecznych oraz wykształcenie umiejętności zdobywania, gromadzenia, oraz wielokontekstowego analizowania tej wiedzy. Program specjalności *Human Resources w nowoczesnej organizacji* łączy wysoki poziom kształcenia teoretycznego z możliwością zdobycia umiejętności praktycznych, pożądanych na współczesnym rynku pracy. Przekazywana studentom wiedza naukowa uzupełniana jest zajęciami warsztatowymi prowadzonymi przez doświadczonych ekspertów-praktyków. Tak skonstruowany program pozwala na wielowymiarowe poznanie reguł funkcjonowania nowoczesnej organizacji, dając gwarancję rzetelności i aktualności przekazywanej studentom wiedzy. Specjalność dedykowana jest wszystkim zainteresowanym pracą w działach Human Resources, doradztwie zawodowym, agencjach zatrudnienia i publicznych instytucjach rynku pracy. Absolwent specjalności wyposażony jest w kompetencje konieczne w zarządzaniu zasobami ludzkimi, zna realia współczesnego rynku pracy, metody rekrutacji, motywacji i oceny pracowników oraz potrafi zbudować silny zespół pracowniczy i efektywnie współpracować z otoczeniem. Studia na specjalności socjologia biznesu i nowych mediów kształtują wiedzę i umiejętności działania w obszarze szeroko rozumianego biznesu w powiązaniu z kompetencjami umożliwiającymi im wykorzystywanie mediów i technologii cyfrowych w praktyce biznesowej. Program studiów jest osadzony na gruncie socjologii, przy tym ma charakter interdyscyplinarny – integruje wiedzę z zakresu socjologii, zarządzania, psychologii, przedsiębiorczości oraz nowych mediów. Zaprojektowana w ten sposób ścieżka kształcenia ma umożliwić absolwentom elastyczne dostosowywanie się do zmieniających się warunków i wymogów rynku pracy. W programie studiów przewidziano zajęcia, które mają na celu dostarczanie wiedzy i kształtowanie kompetencji w zakresie zarządzania organizacją i przedsięwzięciami biznesowymi, diagnozowania problemów pojawiających się w praktyce biznesowej, jak również ich rozwiązywania za pomocą nowoczesnych metod i podejść. W szczególności zajęcia, w których uczestniczą studenci przygotowują ich do podejmowania własnej działalności gospodarczej w dziedzinie nowych mediów. Absolwenci studiów drugiego stopnia są przygotowani do podejmowania wyzwań badawczych i dalszego indywidualnego rozwoju, w tym do podjęcia studiów w Szkole Doktorskiej.

Treści programowe na ocenianym kierunku są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i praktyki w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej w zakresie dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany.

Treści programowe sformułowane w kartach zajęć (sylabusach) wskazują na zapewnienie kompleksowości i odpowiedniego poziomu szczegółowości treści w odniesieniu do poszczególnych zajęć, dzięki czemu możliwe jest uzyskanie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Treści są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów na kierunku socjologia.

Zgodnie z programem studiów na kierunku socjologia liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających pierwszemu stopniowi kształcenia wynosi 180, a stopniowi drugiemu – 120. Program studiów na studiach pierwszego stopnia realizowany jest w ciągu 6 semestrów, a na studiach drugiego stopnia – 4 semestrów. Podział punktów ECTS w całym cyklu kształcenia jest równomierny i wynosi 60 na każdym roku. Nakład pracy mierzony punktami ECTS zarówno dla

programu studiów, jak i poszczególnych zajęć jest poprawnie oszacowany i umożliwia osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się.

Wymiar godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określony w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia łącznie oraz dla poszczególnych grup zajęć (grupy ogólnej, grupy treści podstawowych, grupy treści związanych z wybranym zakresem kształcenia i grupy innych zajęć) zapewnia osiągnięcie przez studentów zaplanowanych w koncepcji studiów efektów uczenia się, jest zgodny z wymaganiami i wynosi co najmniej połowę punktów ECTS objętych programem studiów.

Na studiach pierwszego stopnia liczba godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego lub innych osób prowadzących zajęcia stanowi ponad 50% wszystkich zajęć (w przypadku studiów stacjonarnych wynosi 2000, w przypadku studiów niestacjonarnych od 1172-1176 godzin, w zależności od wybranego zakresu studiów). Natomiast zajęcia do wyboru to ponad 30% wszystkich zajęć (54-61 punktów ECTS). Ponad 50% zajęć (od 113-129 ECTS) stanowią zajęcia związane z przyporządkowaną zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie nauki socjologiczne, do której przyporządkowany jest kierunek studiów. W programie studiów, w zależności od zakresu, do realizacji przewidziano 3 miesiące praktyk, z podziałem na: SRiKS: 120 godz./1mies.(praktyka zawodowa); 75/1 mies. godz.(praktyka dyplomowa), SMIR, SOiZ, WoWS: 90/1 mies. godz. (praktyki terenowe). Natomiast oferowane obecnie zakresy studiów różnią się specjalistycznymi zajęciami.

Na studiach drugiego stopnia liczba godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego lub innych osób prowadzących zajęcia stanowi ponad 50% wszystkich zajęć (1001h w przypadku studiów stacjonarnych i 672 w przypadku studiów niestacjonarnych). Natomiast zajęcia do wyboru to ponad 30% wszystkich zajęć (ponad 54-55 ECTS). Ponad 50% zajęć stanowią przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie, do której przyporządkowany jest kierunek studiów (91-102). W programie studiów, w zależności od zakresu, do realizacji przewidziano 657/687 godzin wykładów, 750/720 godzin ćwiczeń oraz 120 godzin/1 mies.(badania terenowe). Natomiast dwa oferowane obecnie zakresy różnią się specjalistycznymi zajęciami.

Poszczególne zajęcia przewidziano w planie studiów w sposób poprawny oraz równomierny, a ich sekwencja została dostosowana do specyfiki kształcenia na kierunku socjologia w dyscyplinie, do której przyporządkowano oceniany kierunek studiów. Sekwencja zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Dobór form zajęć oraz proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych semestrach i grupach zajęć zapewniają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na studiach o profilu ogólnoakademickim i w pracy zawodowej. W procesie dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów przeważają zajęcia realizowane w formie wykładów, ćwiczeń, w tym zajęcia o charakterze seminaryjnym oraz praktyki kształtujące kompetencje praktyczne. W proces dydaktyczny wpisane są również wykłady, które mają często charakter konwersatoryjny. Podczas ćwiczeń i seminariów wykorzystywane są metody badawcze, które aktywizują studentów. Studia pierwszego i drugiego stopnia przewidują przygotowanie prac dyplomowych, przygotowują studentów do egzaminu dyplomowego (obrony pracy magisterskiej).

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru na pierwszym stopniu wynosi od 58-61 ECTS, a na drugim stopniu od 54-55 ECTS. Elastyczne kształtowanie

ścieżki kształcenia na kierunku socjologia umożliwia wybór takich zajęć jak: zakresy (specjalności) studiów, lektoraty, seminaria magisterskie, zajęcia z grupy zajęć wskazanej jako inne.

W programie studiów określono łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie nauki socjologiczne. łączna liczba punktów ECTS osiąganym w trakcie zajęć związanych z tymi zajęciami, na studiach pierwszego stopnia wynosi pomiędzy 113-129 ECTS (62%-71%), a na studiach drugiego stopnia pomiędzy 91-102 ECTS (75%-85%) i każdorazowo stanowi ponad 50% ogólnej liczby ECTS. Zajęcia prowadzone są zgodnie z wymaganiami:1) z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy w dyscyplinie do której przypisano kierunek studiów 2) w sposób umożliwiający nabycie umiejętności badawczych przez studentów.

W procesie kształcenia student ma możliwość nabycia kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego. Na kierunku socjologia stosuje się zróżnicowane formy zajęć w zakresie nauki języków obcych, należą do nich: lektoraty, wykłady monograficzne prowadzone odpowiednio przez lektorów, pracowników badawczo-dydaktycznych oraz profesorów wizytujących w językach obcych, przede wszystkim angielskim i niemieckim.

Metody dydaktyczne stosowane na ocenianym kierunku są różnorodne i pozostają w ścisłym związku ze specyfiką kształcenia dla socjologia oraz zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Odpowiadają one celom i formom prowadzonych zajęć. Na wykładach wykorzystuje się przede wszystkim formę tradycyjnego i konwersatoryjnego wykładu wspomaganego prezentacją multimedialną, a na innych zajęciach metody aktywizujące studentów, są to między innymi: analiza tekstów z dyskusją (praca z książką), analiza przypadków z literatury i filmu, burza mózgów, projekty badawcze, diagnoza zjawiska społecznych, dyskusja, projekcja filmów, gry dydaktyczne i symulacyjne, interpretacja danych, konwersatorium z elementami wykładu, metody problemowe i poszukujące, opis, opowiadanie, pogadanka, pokaz, praca indywidualna i w grupach (z wykorzystaniem komputerów i urządzeń mobilnych), praca z tekstem, prezentacja problemów i zagadnień (w formie prelekcji, filmu, spotkania on-line), projektowanie form zajęć i prezentacji multimedialnych.

W doborze metod uwzględnia się najnowsze osiągnięcia dydaktyki uczelni wyższej, a także stosuje się nowoczesne środki i narzędzia dydaktyczne, oraz dostęp do elektronicznych zasobów wiedzy, wspomagające osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Regulamin studiów przewiduje możliwości prowadzenia zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, na zasadach określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, które stosowane były do lutego 2020 r. pomocniczo. Podczas zajęć wykorzystywano platformę internetową Microsoft Teams w pakiecie Office 365 oraz platformę e-learningową Moodle. Dopuszczono także inne, bezkosztowe narzędzia pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej jakości prowadzonych zajęć. W semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 i w roku 2020/2021 na Wydziale odbyły się zaliczenia i egzaminy w formie on-line oraz egzaminy dyplomowe prowadzone w tym trybie. Przebiegały one zgodnie z procedurami obowiązującymi na Uczelni i umożliwiły studentom terminowe ukończenie studiów w sytuacji pandemicznej. W roku akademickim 2022/2023 zajęcia odbywają się w wersji hybrydowej, przy czym zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stanowią głównie wykłady.

Ze względu na ogólnoakademicki profil kształcenia na zajęciach stosowane są różnorodne metody kształcenia, zwłaszcza metody badań społecznych, oparte na nabywaniu konkretnych umiejętności, stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Metody kształcenia uwzględniają także samodzielne uczenie się studentów, dlatego w kartach zajęć znajdują się informacje na temat pracy własnej studenta.

Stosowane na ocenianym kierunku metody kształcenia, zwłaszcza zajęcia kształtujące umiejętności badawcze, które przeważają w programie studiów, przygotowują ich do działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów, na przykład: ocenę i diagnozę zjawisk społecznych, wybór metod i narzędzi badawczych. Ponadto umiejętności praktyczne studenci nabywają podczas zawodowych praktyk studenckich, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia.

Na zajęciach wykorzystuje się ćwiczenia z zastosowaniem komunikacyjnego podejścia w nauczaniu języków obcych, z elementami dyskusji, z pisemną i ustną informacją zwrotną, z udziałem pracy własnej studenta, a także pracę z podręcznikiem, słownikiem i źródłami internetowymi. Zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem metod aktywizujących np. scenki.

Na kierunku uwzględnione są specyficzne potrzeby w zakresie uczenia się osób z niepełnosprawnością, a sam proces nauczania dostosowany jest do zróżnicowanych potrzeb indywidualnych oraz grupowych studentów, w tym możliwość realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia. Także metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów dzięki wykorzystaniu rozwiązań ułatwiających studiowanie osobom z niepełnosprawnościami, np. dzięki udostępnianiu im specjalnie przygotowanych materiałów dydaktycznych przez bibliotekę Uczelni lub przy współpracy z Biurem ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

Praktyki zawodowe stanowią integralną część procesu kształcenia i podlegają zaliczeniu na równi z innymi zajęciami. Ich realizacja umożliwia osiągnięcie zakładanych kierunkowych efektów uczenia się. Praktyki zawodowe są obowiązkowe dla studentów ocenianego kierunku, mają wymiar 285 godzin, którym przyporządkowano 10 punktów ECTS dla studiów pierwszego stopnia i 120 godzin, którym przyporządkowano 4 punkty ECTS dla studiów drugiego stopnia.

Ich cel, zakres i sposób organizacji określają: sylabusy praktyk zawodowych; umowa o realizację praktyki studentów, program praktyki oraz Regulamin praktyk zawodowych.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć, a ich wymiar i umiejscowienie w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Uczelnia dysponuje bazą instytucji, w których studenci mogą realizować praktyki zawodowe. Jest ona aktualizowana i rozbudowywana. Miejsca odbywania praktyk są hospitowane przez wydziałowych opiekunów praktyk, którzy weryfikują infrastrukturę jednostki i kwalifikacje zakładowych opiekunów. Z hospitacji sporządzane są protokoły, na podstawie których powstaje raport. Zebrane na tej podstawie informacje są analizowane przez wydziałowego opiekuna praktyk zawodowych i Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Podczas realizacji praktyk wydziałowi opiekunowie mają kontakt ze studentami i zakładowymi opiekunami, pozyskując od nich informacje na temat przebiegu praktyki.

Studenci mogą zgłaszać uwagi odnośnie programu praktyk zawodowych w ramach Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Swoje uwagi studenci mogą również zgłaszać podczas badań ankietowych dotyczących jakości realizacji zajęć. Informacje te są analizowane przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Zaliczenia praktyki dokonuje się na podstawie dziennika praktyk, w którym po zakończeniu realizacji praktyki zakładowy opiekun sporządza jej ocenę, odbywa się również rozmowa wydziałowego opiekuna ze studentem na temat przebiegu praktyki oraz analizowana jest związana z nią dokumentacja.

Taki sposób zaliczenia praktyki umożliwia sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta.

Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację efektów uczenia się i dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Praktyka dyplomowa jest weryfikowana na podstawie realizacji kolejnych etapów procesu badawczego. Poszczególne etapy działań są weryfikowane na bieżąco przez promotorów w trakcie współpracy seminaryjnej. Efekty uczenia się znajdują wyraz w przygotowaniu, wdrożeniu i ewaluacji projektu socjalnego będącego zasadniczym elementem pracy dyplomowej.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady.

Regulamin praktyk zawodowych na kierunku socjologia, na specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna obowiązuje od roku akademickiego 2020/2021. Został on wydany przez Dyrektorkę kierunku po zasięgnięciu opinii Rady dydaktycznej i Samorządu Studenckiego. Regulamin określa cele odbywania praktyk zawodowych, procedurę zaliczania praktyk, zobowiązania Uczelni, studentów oraz akademickiego opiekuna studenckich praktyk zawodowych związane z organizacją praktyk. Ponadto, regulamin zawiera odnośniki do załączników: porozumienia o organizacji praktyki zawodowej, skierowania na praktykę, raportu z przebiegu praktyki, oświadczenia studenta oraz formularza oceny praktyk.

Pełna dokumentacja praktyk na kierunku socjologia jest udostępniona na stronie WNS, towarzyszy jej regulamin określający zobowiązania poszczególnych stron. Obecnie stosowana procedura potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy i określania ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym dla praktyk podlega tym samym formalnie przyjętym regułom dokumentowania praktyk, umożliwiającym adekwatną weryfikację efektów uczenia się. Szczegółowa dokumentacja wzbogacona jest dodatkowo o opinie studentów dotyczące – między innymi – warunków realizacji praktyk, klimatu współpracy, osiągniętych efektów uczenia się, postawy instruktora praktyk i całego zespołu. Na podstawie pozytywnych opinii tworzy się listę rekomendowanych praktykodawców, natomiast praktykodawcy oceniani przez studentów negatywnie nie są akceptowani przez opiekuna praktyk jako organizatorzy praktyk w kolejnych latach.

Dobór miejsc praktyk podlega jasnym regułom, które są studentom przedstawiane na spotkaniu w sprawie praktyk organizowanym przez opiekunkę praktyk zawsze na początku drugiego semestru studiów. Omawiany jest wówczas ramowy program praktyk, zakładane efekty uczenia się i potencjalne miejsca, w których studenci mogą realizować praktyki. Studentom przedstawiona jest dokumentacja, która obowiązkowo towarzyszy realizacji praktyk. Studenci otrzymują również wskazówki i informacje czego powinni oczekiwać od praktykodawców, do czego są zobowiązani jako studenci i jakie są obowiązki opiekuna praktyk UŚ i instruktora praktyk w miejscu ich realizacji. Praktyki są

realizowane w instytucjach związanych z środowiskiem reklamy, szeroko rozumianą komunikacją społeczną, public relations etc. Do najczęściej wybieranych miejsc odbywania praktyk należą agencje reklamowe/marketingowe, PR-owe, firmy szkoleniowe, urzędy miast, gmin oraz inne instytucje państwowe i samorządowe, firmy reprezentujące inne branże, funkcjonujące na rynku wolnej konkurencji, a także organizacje pozarządowe. W trakcie trwania praktyk opiekun praktyk z ramienia UŚ może dodatkowo hospitować miejsca realizacji praktyk w przypadku zgłoszenia nieprawidłowości. Zazwyczaj jednak reaguje od razu w sytuacji zgłoszenia trudności przez studentów – kontaktuje się bezpośrednio z instytucją / stowarzyszeniem, wyjaśnia sytuację sporną, a w przypadku trudności w kontakcie zaleca zmianę miejsca realizacji praktyk. Takie sytuacje są jednak sporadyczne.

Opiekunowie praktyk zawodowych powoływani są przez dziekana i są upoważnieni do podpisywania dokumentów związanych z realizacją praktyk.

Studenci studiów pierwszego stopnia o specjalności wiedza o współczesnym społeczeństwie, socjologia miasta i regionu oraz socjologia organizacji i zarządzania realizują praktyki terenowe w wymiarze 4 tygodni (po 4 semestrze). Praktyki terenowe poprzedzone są modulem przygotowanie praktyk w wymiarze 15 godzin, w trakcie których studenci zapoznają się z praktycznymi sposobami prowadzenia badań społecznych, opracowują lub uczestniczą w opracowaniu koncepcji badań. Cztery tygodni przerwy wakacyjnej między czwartym a piątym semestrem studiów są przeznaczone na realizację przez studentów badań terenowych, w oparciu o wypracowaną w ramach przygotowania praktyk koncepcję badań. Na ogół studenci przeprowadzają wywiady kwestionariuszowe, ankiety, wywiady swobodne, prowadzą obserwacje. Badania terenowe, realizowane pod kontrolą koordynatora praktyk, pozwalają studentom na zdobycie doświadczenia potrzebnego do samodzielnego realizowania badań empirycznych. W semestrze piątym studenci na zajęciach w ramach modułu opracowanie praktyk (15 godzin) omawiają doświadczenia zdobyte w trakcie badań terenowych oraz analizują i opracowują zebrany materiał empiryczny.

Dodatkowo na studiach pierwszego stopnia na specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna (praktyka dyplomowa – w szóstym semestrze) realizowane są indywidualne praktyki, których celem jest przygotowanie projektu własnych badań empirycznych oraz przeprowadzenie ich. Realizowane w ten sposób praktyki sprawdzają umiejętności badawcze studentów oraz mają za zadanie zgromadzenie materiału na potrzeby przygotowania części empirycznej pracy dyplomowej. Praktyki te są koordynowane przez promotora pracy licencjackiej. Zaliczenie odbywa się na podstawie częściowych sprawozdań studenta z realizacji kolejnych etapów procesu badawczego. Wymiar praktyk na studiach pierwszego stopnia wynosi 75 godzin.

Organizację procesu nauczania i uczenia się reguluje harmonogram roku akademickiego, opracowany na każdy kolejny rok akademicki i określający terminy zajęć dydaktycznych, terminy przerw świątecznych, sesji egzaminacyjnych i sesji poprawkowych w semestrze zimowym i letnim, terminy przerw międzysemestralnych oraz dodatkowe dni wolne. Zajęcia dla studentów odbywają się według tygodniowego harmonogramu. Rozplanowanie zajęć jest zgodne z zasadami higieny procesu nauczania, a proporcjonalne rozłożenie zajęć w poszczególne dni oraz zachowanie odpowiednich przerw między zajęciami, umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Liczba egzaminów/zaliczeń w semestrze wynosi 5-7, co jest poprawne.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe na kierunku socjologia, na studiach pierwszego i drugiego stopnia są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy w dyscyplinie, do której przyporządkowano oceniany kierunek (nauki socjologiczne). Treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla socjologii i zapewniają uzyskanie przez studentów wszystkich zakładanych efektów uczenia się.

Czas trwania studiów i nakład pracy konieczny do ich ukończenia, mierzony łączną liczbą ECTS jest poprawnie oszacowany i zapewnia osiągnięcie efektów uczenia się. Podana w programie studiów liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów spełnia wymagania określone w obowiązujących przepisach. Sekwencja zajęć nie budzi zastrzeżeń. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin realizowanych w poszczególnych formach są poprawne. Plan studiów umożliwia wybór zajęć zgodnie z obowiązującymi przepisami, według zasad, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają im osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej, a także pozwalają na uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2 (na studiach pierwszego stopnia) oraz na poziomie B2+ (na studiach drugiego stopnia).

Organizacja praktyk zawodowych pozwala na osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Za dobrą praktykę realizowaną na poziomie uczelni należy uznać opracowanie materiałów szkoleniowych dla studentów, przygotowujących ich do udziału w zajęciach z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Np. na platformie e-learningowej UŚ zamieszczony został kurs Pierwsze kroki z narzędziami do pracy zdalnej - Teams i Moodle, rekomendowany dla studentów rozpoczynających studia. Współautorką kursu jest dyrektorka kierunku socjologia, dr Agata Zygmunt-Ziemianek.
2. Dobrą praktyką jest wykorzystywanie w procesie kształcenia aktywizujących i problemowych metod dydaktycznych. W realizacji zajęć wykorzystuje się innowacyjne metody dydaktyczne, takie jak: Design Thinking, gamifikacja (z wykorzystaniem TIK), wizualizacje problemu, czy tutoring naukowy i rozwojowy. W ramach wielu zajęć stosuje się blended learning, wykorzystując funkcjonalności platform MS Teams oraz Moodle do wspomaganie zajęć prowadzonych w bezpośrednim kontakcie a także wykorzystuje się liczne narzędzia wspierające i uatrakcyjniające

proces dydaktyczny oraz ułatwiające nauczycielom przygotowanie interesujących materiałów dydaktycznych, np. Canva, MS Forms, Mentimeter, Learning Apps, Genially, Padlet i in.

Zalecenia

...

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Uczelnia stosuje przejrzyste i selektywne warunki przyjęcia kandydatów na studia. Zasady rekrutacji na studia, opisane w uchwale rekrutacyjnej (uchwała Senatu Uniwersytetu Śląskiego w sprawie ustalenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji kandydatów na I rok studiów wyższych na rok akademicki 2022/2023). Warunki rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia przewidują limit przyjęć na kierunek socjologia, kryteria kwalifikacji oraz ulg w postępowaniu kwalifikacyjnym dla laureatów i finalistów olimpiad oraz konkursów stopnia centralnego. Oferta kształcenia na dany rok akademicki publikowana jest m.in. na stronie Uniwersytetu Śląskiego w zakładce kandydaci/oferta kształcenia oraz w informatorze dla kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne, pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie, na rok 2022/2023. Rejestracja kandydatów na studia prowadzona jest w formie elektronicznej obsługiwanej przez system Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK). Uchwała rekrutacyjna przewiduje zasady kwalifikacji dla kandydatów ze „starą maturą” i „nową maturą”, „maturą międzynarodową” i ze świadectwem maturalnym uzyskanym za granicą. O zakwalifikowaniu na studia decyduje miejsce na liście rankingowej utworzonej na podstawie średniej ocen ze studiów. Limit osób na każdy stopień studiów wynosi 80 osób. Nabór na studia kandydatów legitymujących się świadectwem dojrzałości uzyskanym w systemie „nowej matury” (czyli świadectwem wystawionym przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną) następuje na podstawie konkursu (rankingu) sumy % punktów uzyskanych na świadectwie dojrzałości z trzech przedmiotów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym (tj.: filozofia, historia, język łaciński i kultura antyczna, język polski, język obcy nowożytny do wyboru, matematyka, wiedza o społeczeństwie).

Nabór na studia kandydatów legitymujących się świadectwem dojrzałości uzyskanym w systemie „starej matury” (czyli świadectwem wydanym przez szkołę, a nie przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną) następuje na podstawie konkursu (rankingu) średniej ocen uzyskanych z trzech przedmiotów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym (tj.: historia lub wiedza o społeczeństwie lub filozofia lub język łaciński, geografia lub matematyka, język polski lub język obcy nowożytny do wyboru).

W warunkach rekrutacji w oczekiwaniach od kandydatów na studia nie sformułowano pożądanych kompetencji cyfrowych, wymagań sprzętowych związanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparcia uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Program studiów nie przewiduje bowiem kształcenia za pomocą technik i metod kształcenia na odległość, jedynie metody te są wykorzystywane pomocniczo przy realizacji zajęć w formie wykładów.

Uczelnia zapewnia możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym

w programie studiów na kierunku socjologia. Zgodnie z obowiązującymi w Uczelni uchwałami i procedurami w sprawie określenia zasad potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Śląskim istnieje możliwość identyfikacji i potwierdzania u kandydatów na studia na kierunku socjologia pierwszego i drugiego stopnia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów w celu oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Osobie, która spełniła warunki regulaminowe i przeszła przez komisyjną weryfikację efektów uczenia się poza systemem formalnym, zostaje przypisana ocena z zaliczonych zajęć/grup zajęć wraz z punktami ECTS. Ocena ta wliczana jest do średniej ocen ze studiów. Na kierunku socjologia nie było dotychczas przypadku potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Regulacje dotyczące zasad i procedur dyplomowania przyjęte na ocenianym kierunku są trafne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Regulamin studiów określa prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem zajęć i praktyk, składaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia.

Na studiach pierwszego i drugiego stopnia studenci przygotowują, pod kierunkiem opiekuna naukowego, pracę licencjacką/magisterską o profilu ogólnoakademickim. Wszystkie prace dyplomowe wprowadzane są do systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD), który jest zintegrowany z Jednolitym Systemem Antyplagiatowym (JSA). Warunki przeprowadzania egzaminu dyplomowego określa Regulaminu studiów.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się są opisane w Regulaminie studiów. Regulamin określa też ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułuje uprawnienia odwoławcze oraz konsekwencje braku zaliczenia. Proces dyplomowania oraz sprawdzenie i ocenianie efektów uczenia się osiągniętych na zakończenie cyklu kształcenia są określone w Regulaminie studiów. Proces weryfikacji efektów uczenia się umożliwia dokonywanie bieżącej (w trakcie semestru) oraz końcowej (na zakończenie studiów) oceny osiągnięcia efektów uczenia się związanych z danymi zajęciami/grupą zajęć. Weryfikacja efektów uczenia się dokonywana jest się na podstawie prac pisemnych, prac projektowych, badawczych, publikacji, sprawozdań, jak też innych form sprawdzania i potwierdzania nabytej wiedzy oraz uzyskanych umiejętności i kompetencji, m.in.: egzaminów ustnych, ocen aktywności na zajęciach dydaktycznych itd., (prace pisemne są monitorowane w ramach działań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia), a także prac dyplomowych (proces dyplomowania jest monitorowany w ramach działań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia).

Przyjęte na kierunku socjologia ogólne zasady sprawdzania efektów uczenia się uwzględniają także możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania tych efekt do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Jest to możliwe dzięki indywidualnemu dostosowaniu sposobów i terminów weryfikacji wyników uczenia się, zmianę formy zaliczenia poszczególnych zajęć czy też czasu trwania egzaminu/zaliczenia, w zależności od stopnia i rodzaju niepełnosprawności.

Podstawą skutecznej weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się jest informacja dla studentów na temat sposobu weryfikacji tych efektów w ramach poszczególnych zajęć/grup zajęć zawarta w sylabusach dostępnych w systemie USOS. Prowadzący zajęcia na pierwszych zajęciach przedstawia kryteria i warunki ich zaliczenia. Ogólne zasady weryfikacji i oceniania osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu walidacji, co potwierdziła analiza prac etapowych, w których zawarto kryteria oceniania, punktację, protokoły ocen oraz uzasadnienie oceny.

Wszystkie zajęcia kończą się zaliczeniem z oceną lub egzaminem, co umożliwi porównywalność stopnia osiągnięcia założonych efektów uczenia się.

Ogólne zasady i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów, jak i na ich zakończenia zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia. W Uczelni funkcjonuje ujednolicony system oceniania (punktacji). Nauczyciel realizujący dane zajęcia jest zobowiązany do dokumentowania ocen ilustrujących indywidualne osiągnięcia studentów w zakresie efektów uczenia się, a także przechowywania prac pisemnych studentów, zarówno opisowych, jak i testowych, końcowych kolokwii zaliczeniowych, egzaminów pisemnych oraz innych prac studenckich przez okres jednego roku. Po tym okresie w/w dokumentacja powinna zostać zniszczona zgodnie z zasadami przyjętymi w archiwizacji.

W sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się, a także w celu zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem (np. plagiat) mają zastosowanie przepisy ogólnouczelniane. Studentowi, który nie zaliczył zajęć obowiązkowych, a zgłasza uzasadnione zastrzeżenia co do bezstronności ich zaliczenia, przysługuje prawo złożenia wniosku do kierownika jednostki prowadzącej zajęcia o komisyjne sprawdzenie wiadomości. Zaliczenie odbywa się przed komisją, w skład której wchodzi: kierownik właściwej jednostki organizacyjnej jako przewodniczący komisji, opiekun roku, osoba prowadząca zajęcia, inny specjalista z zakresu danych zajęć oraz przedstawiciel Samorządu Studenckiego.

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się w ramach studiów prowadzona jest na podstawie zasad zawartych w zarządzeniu Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie procedur oceny jakości programów studiów i programów kształcenia oraz zasad weryfikacji efektów uczenia się. Szczegółowe metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępu w tym procesie są opisane w sylabusach i skorelowane z formą zajęć oraz zakładanymi efektami uczenia się. Proces oceny studentów jest w przypadku poszczególnych zajęć opisywany także w ich sylabusach. Sylabusy podlegają monitorowaniu przez WSZJK. Proces weryfikacji efektów uczenia się umożliwia dokonywanie bieżącej (w trakcie semestru) oraz końcowej (na zakończenie studiów) oceny osiągnięcia efektów uczenia się związanych z danymi zajęciami/grupą zajęć. Weryfikacja efektów uczenia się dokonywana jest się na podstawie prac pisemnych, prac projektowych, publikacji, sprawozdań, jak też innych form sprawdzania i potwierdzania nabytej wiedzy oraz uzyskanych umiejętności i kompetencji, m.in.: egzaminów ustnych, ocen aktywności na zajęciach dydaktycznych itd., (prace pisemne są monitorowane w ramach działań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia), a także prac dyplomowych (proces dyplomowania jest monitorowany w ramach działań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i polega między innymi na analizie losowo wybranych prac dyplomowych pod kątem ich zgodności ze studiowanym kierunkiem, zakresem studiów oraz profilem kształcenia.).

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się umożliwiają sprawdzanie opanowania umiejętności badawczych, w tym przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej właściwych dla ocenianego kierunku studiów. Uwidaczniają to formy prac zaliczeniowych na zajęciach kształtujących umiejętności badawcze, gdzie studenci uczą się przygotowywania np. metod i narzędzi badawczych, poznają etapy procesu badawczego czy uczą się analizy i wnioskowania na podstawie danych postbadawczych. Tworzą również projekty edukacyjne, które można zastosować w praktyce życia społecznego.

Metody weryfikacji i oceny efektów uczenia w zakresie znajomości języka obcego są prawidłowe i pozwalają na sprawdzenie oraz ocenę opanowania języka na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz na poziomie B2+ w przypadku studiów drugiego stopnia, w tym języka specjalistycznego w zakresie nauk socjologicznych.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów zostały uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych, prac dyplomowych. Potwierdzają one dostosowanie do profilu ogólnoakademickiego oraz dyscypliny, do której kierunek został przyporządkowany. Ich tematyka i metodyka wiążą się ze specyfiką nauk socjologicznych. Osiągnięcie efektów uczenia się potwierdza kontynuowana przez absolwentów edukacja na kolejnym etapie studiów oraz pozycja absolwentów na rynku pracy. Badanie ankietowe absolwentów przeprowadza się dla wskazanego konkretnie rocznika po sześciu miesiącach od daty ukończenia studiów, a następnie po trzech i pięciu latach. Wyniki przeprowadzonego badania przez Uniwersytet w odniesieniu do absolwentów Wydziału analizuje Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, a następnie publikuje na stronach Wydziału w następujących raportach wydziałowych: „Losy zawodowe absolwentów”.

Stosowane formy i metody weryfikacji takie jak testy, prace egzaminacyjne, prace semestralne zostały trafnie dobrane do zajęć i efektów uczenia się sformułowanych dla ocenianego kierunku. Tematyka przedstawionych do oceny prac dyplomowych była zgodna ze specyfiką kształcenia na kierunku socjologia, umiejscowiona w dyscyplinie, do której przyporządkowano oceniany kierunek studiów. Jest zgodna także z poziomem studiów i profilem ogólnoakademickim, umożliwiając tym samym zweryfikowanie osiągnięcia przez studentów umiejętności i kompetencji związanych z działalnością badawczą a także zawodową/gospodarczą oraz zawodowego runku pracy.

Studenci są zapraszani do publikowania artykułów naukowych i fachowych, a także do brania udziału w różnorodnych przedsięwzięciach (konferencjach, sympozjach, festiwalach), gdzie mogą przedstawić swoje osiągnięcia w obszarach działalności naukow-badawczej.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku studiów stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady zaliczenia poszczególnych semestrów, w tym zasady dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie

nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej, ale także działalności naukowej.

Prace etapowe i egzaminacyjne, prace magisterskie, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Za dobrą praktykę uznać można stosowanie szerokiego wachlarza narzędzi umożliwiających weryfikowanie efektów uczenia się. Dzięki systematycznemu podnoszeniu kompetencji dydaktycznych poprzez udział w szkoleniach, kursach, seminariach i konferencjach, nauczyciele akademicy poznają nowe narzędzia pracy dydaktycznej i wykorzystują je w procesie weryfikacji osiągnięć studentów. Obok tradycyjnych metod weryfikacji efektów uczenia się, stosuje się także metody, jak: case study, projekty indywidualne i zespołowe, analizy danych zastanych (*desk research*), diagnozy pogłębione, raporty, mapy problemów, scenki, sprawozdania, debaty, dzienniki praktyk, prace z zakresu metodyki badań obejmujące opracowanie narzędzi badawczych, a także nowoczesne formy weryfikacji wykorzystujące gamifikację i aplikacje *online*.
2. Dobrą praktyką jest realizowanie przez studentów studiów pierwszego stopnia praktyk trenowych, które pozwalają im zdobyć doświadczenie w projektowaniu i prowadzeniu badań empirycznych, które stanowią ważny element wyposażenia warsztatu socjologa. Dzięki nabyciu tych kompetencji studenci wchodzi na rynek pracy z konkretnymi umiejętnościami, które wymagane są w instytucjach i firmach zatrudniających osoby prowadzące badania, analizy i diagnozy społeczne.

Zalecenia

...

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku socjologia posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy, z elementami podejścia interdyscyplinarnego, tak ważnego w przypadku dyscypliny emergentnej, korespondującej z innymi dyscyplinami z zakresu nauk społecznych. Należy szczególnie zaakcentować zróżnicowanie tematyczne publikacji zgodne z charakterystyką regionu i otoczenia społecznego Uniwersytetu Śląskiego, a także wysoką refleksyjność kadry wyrażającą się w podejmowaniu analiz nad stricte aktualnymi zjawiskami i problemami społecznymi. W tym zakresie wymienić należy liczne publikacje w czasopismach wysoko punktowanych (24 artykuły za minimum 100 punktów i 9 artykułów w prestiżowych rodzimych periodykach socjologicznych), a także autorstwo 25 monografii w analizowanym okresie. Refleksyjność kadry naukowo-dydaktycznej, a także kadry zarządzającej Instytutu Socjologii dostrzegalna jest również w zakresie dbałości o upowszechnianie dorobku i budowanie sieci relacji nie tylko z najbliższym ale również dalszym otoczeniem społecznym i instytucjonalnym – pracownicy Instytutu brali udział w analizowanym okresie w 130 szkoleniach, w tym w szkoleniach podwyższających kompetencje

językowe. Do pożądaných praktyk należy zaliczyć upublicznianie dorobku pracowników na stronie UŚ, co zwiększa rozpoznawalność środowiskową, integrując jednocześnie pracownika z własną uczelnią.

Analizowany dorobek bez wątpienia umożliwi prawidłową i efektywną realizację zajęć, w kierunku nabywania przez studentów kompetencji badawczych oraz czysto praktycznych, związanych z implementacją wyników badań na pole społecznego praxis. Struktura kwalifikacji pracowników Katedry Stosowanych Nauk Społecznych, a także liczebność kadry jest adekwatna do liczby studentów. W Instytucie Socjologii pracuje 4 profesorów, 12 doktorów habilitowanych i 18 doktorów. Struktura zespołu nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym również zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Należy dodać, iż przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia efektywną realizację procesu kształcenia (również w przypadku zajęć zdalnych).

Dobór nauczycieli akademickich do realizacji procesu kształcenia w zakresie programu studiów i siatki przedmiotów na kierunku socjologia jest kompatybilny z kwalifikacjami i kompetencjami kadry Instytutu Socjologii, a także bieżącymi zainteresowaniami, pozostając w ścisłej korespondencji z dynamiką bieżących zmian społecznych. Warto dodać, iż pracownicy IS proponują, a po uzyskaniu akceptacji prowadzą autorskie przedmioty ustrukturyzowane tematycznie wprost proporcjonalnie do prowadzonych w trybie bieżącym badań naukowych.

W Instytucie Socjologii UŚ realizowana jest czteroetapowa ocena pracy osób zatrudnionych na stanowiskach badawczo-dydaktycznych. Wspomniane wyżej komponenty oceny to:

- okresowa ocena dorobku naukowego i dydaktycznego oraz zaangażowania w sprawy organizacyjne Uczelni i Wydziału
- ocena doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią
- hospitacje dydaktyczne
- ocena dokonywana przez studentów (określona w raporcie samooceny jako „ewaluacja zajęć”)

Wystandaryzowana ankieta ewaluacyjna w zakresie ocen studenckich, opublikowana na mocy Zarządzenia nr 3 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie ankiety oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach oraz ankiety dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na temat współpracy z daną grupą zajęciową posiada kompleksowy i transparentny charakter. Godny podkreślenia jest fakt, iż studenci proszeni są o wskazanie własnej frekwencji podczas zajęć, co sprawia, iż uzyskane wyniki ewaluacji jakości procesu dydaktycznego posiadają – dzięki zastosowaniu owego rozwiązania – zdecydowanie reprezentatywny charakter. Kafeterie pytań ilościowych uzupełnione są szerokim komponentem jakościowym, co wpływa na pogłębienie charakteru pozyskiwanych danych.

Należy nadmienić, iż osoba zarządzająca kierunkiem (obecnie Dyrektorka kierunku) w przypadku uzyskania przez pracownika negatywnej opinii studenckiej wdraża plan naprawczy wraz z pracownikiem po uprzedniej rozmowie rozpoznającej problem. Tego typu rozwiązanie należy uznać za optymalne. Warty podkreślenia jest również fakt posiadania przez Dyрекcję Instytutu stałego dostępu do systemu ocen (bez względu na etap ankietyzacji), co umożliwia pełny monitoring i potencjalną natychmiastową reakcję, w przypadku sytuacji wymagających interwencji.

W odniesieniu do funkcjonujących w Instytucie Socjologii ścieżek motywowania pracowników w zakresie rozwoju naukowego należy szczególnie wskazać na implementowanie z poziomu uczelnianego Systemu Motywacyjnego w Dydaktyce Akademickiej powołanego w celu wspierania i motywowania kadry. W zakresie funkcjonowania powyższego Systemu rozstrzygnięto w analizowanym okresie trzy

konkursy, związane m.in. z pracą ze studentami, innowacjami dydaktycznymi i współpracą w ramach dydaktyki. Wyróżnione osoby otrzymały listy gratulacyjne JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego za „doskonałą dydaktykę”.

Odnosząc się natomiast do weryfikacji poziomu zadowolenia kadry Instytutu Socjologii UŚ z metod realizacji kształcenia na odległość (zdalnego) należy stwierdzić, iż prowadzone są w tym zakresie badania ewaluacyjne, pracownicy pozostają w tej kwestii w stałym kontakcie z Dyrekcją, konsultując się również z Pełnomocnikowi dziekana ds. kształcenia na odległość, a także ogólnouczelnianym Centrum Kształcenia na Odległość.

Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa i wszelkie formy dyskryminacji czy też przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie. W tym kontekście godny podkreślenia jest fakt, iż Uniwersytet Śląski otrzymał wyróżnienie HR Excellence in Research przyznawane przez Komisję Europejską, znajdując się w gronie pracodawców dbających o najwyższe standardy i zapewniających pracownikom możliwie najlepsze i najbardziej prorozwojowe warunki pracy bez względu na ich staż, doświadczenie i pochodzenie. W przypadku zatrudniania pracowników niepolskojęzycznych wprowadzono rozwiązanie sieciowe – strona WelcomePoint umożliwia dostęp do kompleksowych informacji na temat warunków pracy w Uniwersytecie Śląskim.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni certyfikatu doskonałości kształcenia

1. Do dobrych praktyk należy udział pracowników związanych z Instytutem Socjologii w zagranicznych stażach badawczych i dydaktycznych oraz międzynarodowych projektach dydaktycznych (Prosper, Elephant). Dzięki współpracy z ośrodkami zagranicznymi możliwa jest wymiana doświadczeń związanych z kształceniem w innych uczelniach oraz dzielenie się dobrymi praktykami w tym zakresie.

2. Dobrą praktyką w zakresie podnoszenia kompetencji kadry akademickiej jest organizowany z inicjatywy Uniwersytetu Śląskiego Międzynarodowy Kongres Jakości Kształcenia, który odbył się od 16 do 18 listopada 2022 roku. Wydarzenie zaplanowane jest jako cykliczne, ma służyć wymianie doświadczeń oraz realizowaniu wspólnych projektów w zakresie jakości kształcenia. Działania realizowane w ramach Kongresu mają sprzyjać doskonaleniu systemów zapewniania jakości kształcenia. W Kongresie wzięli czynny udział pracownicy związani z Instytutem Socjologii – zarówno jako słuchacze, jak i prelegenci.
3. Dobrą praktyką realizowaną na poziomie uczelnianym, jest System Motywacyjny w Dydaktyce Akademickiej (SMoDA), który powołany został w celu wspierania i motywowania kadry, i w ramach którego rozstrzygnięto dotychczas trzy konkursy. Jeden z nich to wyróżnienia JM Rektora za pracę dydaktyczną w trzech kategoriach konkursowych: praca ze studentami, innowacje dydaktyczne, współpraca w ramach dydaktyki. Wyróżnionym osobom wręczono „Listy gratulacyjne JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach dla nauczycieli/nauczycielek akademickich za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2021/2022”.
4. Do dobrych praktyk można zaliczyć uzyskane przez Uniwersytet Śląski wyróżnienie HR Excellence in Research przyznawane przez Komisję Europejską. Tym samym uczelnia znalazła się w elitarnym gronie instytucji, które zapewniają badaczom najlepsze warunki pracy i rozwoju: przejrzysty proces rekrutacji, stabilność zatrudnienia oraz możliwości rozwoju zawodowego na wszystkich etapach kariery.
5. Dobrą praktyką jest prowadzenie strony WelcomePoint dla nowych pracowników niepolskojęzycznych. Nowy pracownik nie posługujący się językiem polskim ma dostęp do kompleksowych informacji na temat warunków pracy w Uniwersytecie Śląskim.

Zalecenia

...

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria naukowe oraz ich wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Należy dodać, iż usytuowanie Instytutu Socjologii i jego bazy dydaktycznej stwarza studentom możliwość partycypacji w szeroko pojętym rozwoju instytucjonalno-regionalnym. Instytut Socjologii korzysta z dwóch auli – o powierzchni 334,39m² (369 miejsc) oraz o powierzchni 224,07m² (220 miejsc), posiadających pełne wyposażenie audiowizualne. W przypadku organizacji wydarzeń o mniejszej frekwencji (aczkolwiek ważnych z punktu widzenia rozwoju instytucjonalnego) do dyspozycji pozostają trzy audiowizualne sale sympozjalne – o powierzchni 125m² (106 miejsc) i o powierzchni 124,42m² (106 miejsc) oraz o powierzchni 89,77 m² (90 miejsc). Ważnym elementem infrastrukturalnej podstawy kształcenia są 4 pracownie komputerowe, w których wykorzystywane jest również oprogramowanie dla osób niedowidzących. W 2022 roku baza dydaktyczna wzbogacona została o:

- pracownię do badań fokusowych (doposażoną ze środków pozyskanych w ramach programu POWER (Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego POWR.03.05.00-00-Z117/17-

00; projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego)

- dwa w pełni profesjonalne i wielofunkcyjne studia telewizyjne i radiowe (wyposażone w tor kamerowy wykorzystujący 5 kamer studyjnych JVC, ekrany podglądowe Lilliput, kompletne okablowanie AV w standardach HDMI, SDI, XLR oraz system sterowania oświetleniem DMX z możliwością regulacji nasilenia światła i temperatury barwowej, a także 7 paneli świetlnych LED oraz 2 reflektory LED z soczewką Fresnela, system prompterowy oraz system komunikacji reżyserka-studio wraz z interkomem typu "ucho", meble studyjne do realizacji telewizyjnych, system mikroportowy, podwieszenia i sztankiety do instalacji tła fotograficznego, ekrany podglądowe dla prowadzących i reżyserki, konsola analogowo-cyfrowa do obsługi sygnału audio, mikser sygnału video BlackMagic Design, monitory odsłuchowe dla reżyserki i studia, system rejestracji obrazu i dźwięku BlackMagic Design Stream Deck, aranżacja akustyczna z wykorzystaniem paneli akustycznych i pułapek basowych Apama oraz połączenie sygnałowe studia radiowego i telewizyjnego z wykorzystaniem standardów SDI i XLR, mikrofony pojemnościowe AudioTechnica, bramki DBX 266 oraz statywy mikrofonowe typu goose-neck).

10 sal dydaktycznych (od 10 do 106 miejsc pojemności) wyposażono w rzutniki multimedialne i komputery stacjonarne posiadające podłączenie do Internetu, a także sprzęt do realizacji zajęć w trybie hybrydowym. Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, aparatura badawcza oraz specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne i zaktualizowane (co zrealizowano w dużej części podczas pandemii COVID-19). Wszyscy pracownicy i studenci posiadają bezpłatny dostęp do usługi Microsoft Office 365. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń w których realizowany jest proces kształcenia, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych, komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie jest adekwatna w stosunku do liczby studentów oraz liczebności grup, umożliwiając prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności badawczych przez studentów, szczególnie po utworzeniu fokusowni pozostającej do dyspozycji młodych adeptów socjologii.

Pakiet oprogramowania dostępnego dla studentów socjologii w laboratoriach obejmuje m.in. następujące programy, umożliwiające pogłębianie umiejętności badawczych poprzez zaawansowaną analizę danych ilościowych i jakościowych:

- PS Imago Pro – Predictive Solutions,
- QDA Miner,
- NVivo.

Zasoby biblioteczne umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć. W bezpośrednim sąsiedztwie Instytutu Socjologii znajduje się także księgarnia oferująca literaturę specjalistyczną. Zgromadzone zasoby biblioteczne obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów, w tym również studentów z niepełnosprawnością. Prowadzący zajęcia zachęceni są do przesyłania do biblioteki informacji o nowych publikacjach w sylabusie. Ogromnym udogodnieniem w zakresie korzystania z zasobów bibliotecznych dla całego ocenianego kierunku jest bezpośrednia bliskość CINIb-y (Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej), będącej innowacyjnym projektem w skali ogólnopolskiej (ponad milion woluminów książek i czasopism).

W zakresie rozwoju i doskonalenia infrastruktury prowadzone są przeglądy bazy dydaktycznej, w tym bazy wykorzystywanej w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, infrastruktury naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób z niepełnosprawnością. Powyższe działania związane są z prerogatywami Rady Dydaktycznej Kierunków: polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna i socjologia, powołanej na mocy § 83 Statutu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej poprzez realizację postulatów likwidacji szeroko pojętych barier. Infrastruktura informatyczna, a także oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami, będąc również dostępnym dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	Przeprowadzenie kompleksowej modernizacji infrastruktury dydaktycznej, badawczej oraz socjalnej studentów, a także pomieszczeń nauczycieli akademickich. Działania te powinny objąć w pierwszej kolejności: modernizację budynku i sal dydaktycznych; ciągi i udogodnienia komunikacyjne; sieć bezprzewodową; komputery w salach zajęć oraz oprogramowanie wykorzystywane na potrzeby dydaktyczne i do celów badawczych	<p>W analizowanym okresie zalecenie zostało zrealizowane poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyremontowanie/oddanie do użytku 11 sal dydaktycznych zakup najnowszych wersji oprogramowania umożliwiającego działania naukowo-dydaktyczne pełne wyposażenie sprzętowe sal dydaktycznych powołanie stanowiska kierownika organizacyjnego 	Zalecenie zrealizowane

2.	Poprawa funkcjonalności i skuteczności działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości w zakresie rozwoju i doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej	<p>W analizowanym okresie zalecenie zostało zrealizowane poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modyfikację Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia • powołanie Zespołu ds. Jakości Kształcenia i akredytacji • powołanie Rady Dydaktycznej Kierunków na Wydziale Nauk Społecznych • modyfikację (poszerzenie zakresu i pogłębienie pomiaru) ankiety ewaluacyjnej ds. jakości kształcenia • realizację badań monitorujących jakość kształcenia w ramach zajęć zdalnych w opinii studentów <p>Wyżej wymienione organy współpracują w zakresie bieżącego monitoringu jakości kształcenia na poziomie ogólnouczelnianym, wydziałowym i kierunkowym.</p>	Zalecenie zrealizowane
...			

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Analiza raportu samooceny, przedłożonej dokumentacji, odpowiedzi na pytania uzupełniające, pełna realizacja zaleceń wymienionych w uchwale Prezydium PKA w zakresie kryterium 5., a także potwierdzenia uzyskane podczas wizytacji wskazują w pełni na spełnianie kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Dobre praktyki dotyczą dostosowania infrastruktury Wydziału do prowadzenia zajęć specjalistycznych. W budynku Wydziału Nauk Społecznych znajduje się profesjonalna, w pełni

wyposażona pracownia do badań fokusowych. Jest ona wykorzystywana do realizacji zajęć z metod i technik badań społecznych, w szczególności tych, w trakcie których uczą się prowadzenia badań jakościowych. Jest ona jest również udostępniana studentom do badań w celu realizacji ich własnych projektów badawczych opartych na wywiadach grupowych. W budynku funkcjonują też dwa profesjonalne studia: telewizyjne i radiowe, które mogą być wykorzystywane do realizacji zajęć dydaktycznych, m.in. z zakresu autoprezentacji, PR czy komunikowania oraz do realizacji projektów studenckich związanych z ich aktywnością naukową.

2. Dobrą praktyką jest zapewnienie studentom nieodpłatnego dostępu do licencji specjalistycznego oprogramowania komputerowego Predictive Solutions – PS Imago Pro (dawniej SPSS), służącego do realizacji zadań z zakresu statystycznej analizy danych, raportowania, automatycznego przetwarzania danych czy Business Intelligence. Każdy student, który zwróci się do opiekuna licencji z pisemnym wnioskiem o udostępnienie licencji otrzymuje dostęp do linku z pakietem instalacyjnym oraz zestaw kodów aktywacyjnych do programu. Studenci mogą zainstalować program na prywatnych komputerach, dzięki czemu mają możliwość wykonywania obliczeń i analiz statystycznych, które wykorzystują – między innymi – we własnych projektach badawczych.

Zalecenia

...

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Rodzaj i zakres działalności instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia na kierunku socjologia. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym na kierunku socjologia prowadzona jest systematycznie na różnych płaszczyznach:

- na szczeblu uczelnianym - poprzez Biuro Współpracy z Gospodarką UŚ (jednostka administracji ogólnouczelnianej), której zadaniem jest budowanie współpracy Uniwersytetu Śląskiego z przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz jednostkami samorządu terytorialnego
- na szczeblu dziedzinowym – poprzez działalność badawczą Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych. OPMiM realizuje projekty na zlecenie interesariuszy zewnętrznych: jednostek samorządu terytorialnego, takich jak Urząd Miasta Katowice, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego czy Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, jak również podmiotów komercyjnych. większości zrealizowanych dotąd przez OPMiM zadań uczestniczyli – jako kierownicy i wykonawcy – pracownicy związani z Instytutem Socjologii. Doświadczenie zdobyte w pracach badawczych, eksperckich i diagnostycznych wykorzystują podczas zajęć prowadzonych na kierunku socjologia. Budują również sieć kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi, która jest wykorzystywana w kształtowaniu programów studiów oraz określaniu treści zajęć o charakterze specjalistycznym.
- na poziomie wydziałowym – poprzez Radę Programowo-Biznesową kierunków socjologia oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne, powołanej w 2016 r., w skład której tworzą przedstawiciele otoczenia instytucyjnego, społecznego, gospodarczego, kulturalnego i samorządu terytorialnego. Rada działa

głównie w dwóch obszarach – dydaktycznym oraz naukowo-badawczym. Największą aktywnością we współpracy wykazują się ośrodki pomocy społecznej i stowarzyszenia.

Do zadań Rady w zakresie współpracy dydaktycznej należy:

- współpraca w obszarze organizacji praktyk zawodowych i staży dla studentów, doktorantów i absolwentów;
- wyrażanie opinii na temat oczekiwań pracodawców wobec absolwentów kierunków socjologia oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne;
- zgłaszanie propozycji tematów prac dyplomowych studentów;
- opiniowanie oferty edukacyjnej, programów studiów, programu praktyk;
- gościnny udział przedstawicieli pracodawców w zajęciach fakultatywnych, specjalizacyjnych lub ponadprogramowych, o tematyce zgodnej z kierunkiem;
- podejmowanie działań promocyjnych na rzecz kierunków socjologia oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne, w tym kandydatów na studia, studentów, doktorantów i absolwentów wchodzących na rynek pracy;

W skład rady wchodzi przedstawiciele biznesu - zarówno małych firm, jak i korporacji, instytucji państwowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, jak również organizacji pozarządowych. Wśród podmiotów zrzeszonych w Radzie są firmy zajmujące się realizacją badań społecznych, co jest szczególnie cenne dla studentów socjologii, którzy chcą zdobywać doświadczenie w zakresie prowadzenia badań empirycznych. Należy także wymienić przedstawicieli firm zajmujących się marketingiem i reklamą, zarządzaniem zasobami ludzkimi oraz instytucji pomocowych.

Wymiernym efektem współpracy realizowanej w ramach Rady Programowo-Biznesowej jest możliwość realizowania przez studentów praktyk zawodowych w instytucjach i firmach, które reprezentują członkowie Rady. Warty podkreślenia jest również fakt, że w poczet członków Rady zapraszane są również podmioty wskazywane przez studentów jako wzorowi praktykodawcy. Rekomendacje studentów wyrażone w opiniach po zakończeniu praktyk są brane pod uwagę przy poszerzaniu składu Rady. Członkowie Rady są również włączani w proces dydaktyczny jako osoby prowadzące lub współprowadzące zajęcia dla studentów kierunku socjologia. Są oni zapraszani na pojedyncze zajęcia kursowe, podczas których dzielą się ze studentami swoim doświadczeniem zawodowym oraz wiedzą ekspercką. Warto również dodać, że przedstawiciele Rady prowadzą także samodzielnie zajęcia na kierunku socjologia, np. specjalista ds. marketingu, poprowadził zajęcia kursowe – warsztaty reklamy dla studentów specjalności socjologia reklamy i komunikacja społeczna, natomiast specjalistka w dziedzinie zarządzania zasobami ludzkimi od kilku lat prowadzi zajęcia dla studentów specjalności HR w nowoczesnej organizacji. Są to zajęcia wysoko oceniane przez studentów w procesie ewaluacji. Dostarczają umiejętności praktycznych i kształcą niezbędne w zawodzie profesjonalne kompetencje. Ponadto w ramach zajęć studenci są zapraszani do firm i instytucji reprezentowanych przez członków Rady. Dzięki takim wizytom mogą poznać specyfikę funkcjonowania różnych środowisk, w których w przyszłości będą mogli znaleźć zatrudnienie

Osoby zrzeszone w Radzie biorą także czynny udział w modyfikowaniu i doskonaleniu programu studiów. Podczas posiedzeń Rady formułują opinie na temat pożądanych umiejętności i kompetencji absolwentów kierunku socjologia. Ich sugestie są brane pod uwagę przy modyfikacji programów studiów. Należy podkreślić udział członków Rady w procesie modyfikowania programu studiów drugiego stopnia na kierunku socjologia. W 2020 roku opiniowali oni program nowej specjalności – socjologia biznesu i nowych mediów, a w 2021 roku pełnili rolę doradców w procesie gruntownej przebudowy programu drugiej specjalności: HR w nowoczesnej organizacji. Ich opinie są również brane pod uwagę przy opracowywaniu nowej koncepcji studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia. Spotkania Rady są także okazją do zgłaszania propozycji tematów prac dyplomowych (licencjackich i

magisterskich). Członkowie Rady proponują opracowanie przez studentów konkretnych zagadnień, na które istnieje zapotrzebowanie bądź w instytucjach i firmach, które reprezentują, bądź w szeroko rozumianym otoczeniu społecznym.

Ważnym przedsięwzięciem realizowanym, we współpracy Instytutu Socjologii UŚ z jednym z partnerów Rady Programowo-Biznesowej - Powiatowym Urzędem Pracy w Tychach był projekt Czas na staż. W projekcie uczestniczyło dziewięcioro studentów socjologii studiów pierwszego i drugiego stopnia. W ramach projektu studenci uczestniczyli w szkoleniach rozwijających kompetencje miękkie oraz podnoszących ich umiejętności w zakresie prowadzenia badań społecznych. Po ukończeniu szkoleń studenci, przy wsparciu i współpracy z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach zrealizowali trzy projekty badawcze dotyczące analiz sytuacji młodzieży na rynku pracy, sytuacji cudzoziemców na rynku pracy w Tychach, efektywności udzielanych dotacji osobom bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Projekt ten umożliwił studentom zdobycie cennego, praktycznego doświadczenia w samodzielnej realizacji badań empirycznych.

Studenci są także włączani we współpracę z organizacjami pozarządowymi. Ich zaangażowanie przyjmuje różne formy: od wolontariatu po zatrudnienie w ramach umów cywilno-prawnych. Jako przykład współpracy z organizacją pozarządową można podać udział sześciu studentek w projekcie Wyspy Wiedzy.

Współpraca z otoczeniem obejmuje także wolontariat studentów w czasie różnych ważnych wydarzeń, które organizuje lub którym partneruje Uniwersytet Śląski. Przykładowo, studenci angażują się jako wolontariusze w organizację cyklicznej imprezy, jaką jest Śląski Festiwal Nauki, byli również wolontariuszami w Strefie Nauki podczas Światowego Forum Miejskiego organizowanego w Katowicach, w czerwcu 2022 roku.

Na ocenianym kierunku prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Każda ze wskazanych form współpracy podlega monitorowaniu w zakresie wynikającym ze specyfiki działania. Częstotliwość spotkań w ramach Rady Programowo-Biznesowej obejmuje przynajmniej jedno spotkanie w roku, co pozwala na utrzymywanie systematycznej współpracy.

W okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania zajęć dydaktycznych, Uczelnia utrzymywała kontakt z przedstawicielami otoczenia wykorzystując m.in. za pomocą środków komunikacji online.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku realizowane są działania, które mają na celu różnicowanie i poszerzanie form współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na rzecz podnoszenia jakości kształcenia. Działania te prowadzone są w zorganizowany, systemowy, a przede wszystkim wymierny sposób. Na Uczelni są prowadzone okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Do dobrych praktyk można zaliczyć działalność Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych: realizowanie badań i ekspertyz na zlecenie podmiotów zewnętrznych. W badaniach uczestniczą pracownicy IS, ale też studenci. Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych działała w obszarze naukowo-edukacyjnym i ekspercko-analitycznym, tworzącym idee i innowacyjne rozwiązania problemów społecznych. OPMiM realizuje partnerską współpracę środowiska naukowego i praktyków, opierającą się na wynikach badań, analizach oraz przedsięwzięciach edukacyjnych i kontaktach z siecią partnerów na terenie Polski i Europy. W zdecydowanej większości zrealizowanych dotąd przez OPMiM zadań uczestniczyli – jako kierownicy i wykonawcy – pracownicy związani z Instytutem Socjologii. Doświadczenie zdobyte w pracach badawczych, eksperckich i diagnostycznych wykorzystują podczas zajęć prowadzonych na kierunku socjologia. Budują również sieć kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi, która jest wykorzystywana w kształtowaniu programów studiów oraz określaniu treści zajęć o charakterze specjalistycznym. Należy podkreślić, że również studenci są zaangażowani w projekty realizowane przez OPMiM. Przykładowo, brali udział w projekcie „Katowicki sektor wydarzeń kongresowo-biznesowych a rozwój i wizerunek miasta”, realizowanym w 2018 roku na zlecenie Urzędu Miasta Katowice, w charakterze ankieterów.
2. Do dobrych praktyk należy zaliczyć projekt *Czas na staż – granty dla innowatorów społecznych oferujących nowe rozwiązania praktycznej nauki zawodu w przejściu z edukacji do pracy*, zrealizowany we współpracy z jednym z partnerów Rady Programowo-Biznesowej, Powiatowym Urzędem Pracy w Tychach. Projekt był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. W projekcie uczestniczyło dziewięć studentów socjologii studiów pierwszego i drugiego stopnia. W ramach projektu studenci uczestniczyli w szkoleniach rozwijających kompetencje miękkie oraz podnoszących ich umiejętności w zakresie prowadzenia badań społecznych. Po ukończeniu szkoleń studenci, przy wsparciu i współpracy z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach zrealizowali trzy projekty badawcze dotyczące analiz sytuacji młodzieży na rynku pracy, sytuacji cudzoziemców na rynku pracy w Tychach, efektywności udzielanych dotacji osobom bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Projekt ten umożliwił studentom zdobycie cennego, praktycznego doświadczenia w samodzielnej realizacji badań empirycznych. Wyniki realizowanych analiz, związanych z problematyką rynku pracy mają wymiar praktycznie użyteczny i zostały wykorzystane przez publiczne służby zatrudnienia z Tychów w celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań mających na celu aktywizację zawodową zarówno bezrobotnych, jak i poszukujących pracy. Zaproponowane rozwiązanie testujące umożliwiło studentom zdobywanie potrzebnego doświadczenia zawodowego w trakcie studiów – między innymi – poprzez poznanie praktycznych zasad realizacji badań i analiz rynku pracy, zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania instytucji rynku pracy, a także z zasadami współpracy międzyinstytucjonalnej. Studenci dodatkowo nabyli umiejętność efektywnej współpracy w zespole.
3. Dobrą praktyką w zakresie współpracy z otoczeniem jest uczestnictwo studentów w szkoleniach i warsztatach prowadzonych przez pracodawców, które są organizowane w ramach Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (POWER). Studenci uczestniczą – między innymi – w warsztatach prowadzonych przez osoby związane z prowadzeniem firm szkoleniowych, prowadzących badania społeczne, konsultingowych, agencji PR, instytucji samorządowych

świadczących pomoc społeczną, firm produkcyjnych lub usługowych, jednostki samorządu terytorialnego i inne. W zajęciach organizowanych ramach projektu udział wzięło 261 studentów kierunku socjologia, w tym: 175 osób w zajęciach z wykładowcą zagranicznym; 62 osoby uczestniczyło w szkoleniu, a 127 uczestniczyło w zajęciach z pracodawcami. Z kolei w ramach projektu Jeden Uniwersytet Wiele Możliwości. Program Zintegrowany w różnych formach wsparcia uczestniczyło 89 osób studiujących na kierunku socjologia, w tym: 45 osób wzięło udział w stażach, a 6 osób w szkoleniach. Udział w szkoleniach i warsztatach kształtuje praktyczne umiejętności przydatne w pracy zawodowej, jak również wzmacnia ich kompetencje miękkie.

Zalecenia

...

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia, które zbudowano w oparciu o wzorce międzynarodowe na wszystkich płaszczyznach konceptualizowania struktury jakości kształcenia. Wśród bazowych działań w zakresie umiędzynarodowienia w odniesieniu do ocenianego kierunku wymienić należy przede wszystkim:

- włączenie do programów studiów pierwszego i drugiego stopnia zajęć w językach obcych, przy jednoczesnej stałej aktualizacji oferty w tym zakresie
- stworzenie szerokiej oferty mobilności w ramach programu Erasmus
- dostęp do literatury obcojęzycznej w zasobach bibliotecznych
- angażowanie studentów i pracowników w projekty międzynarodowe (a także motywowanie do uczestniczenia w takowych)
- współpracę z pełnomocniczką dziekana ds. współpracy międzynarodowej oraz z pełnomocnikami dziekana ds. międzynarodowej wymiany akademickiej
- dbałość o podnoszenie kompetencji językowych nauczycieli akademickich w zakresie umiędzynarodowienia, m.in. poprzez udział w szkoleniach i kursach językowych w ramach projektu POWER
- kontakt z przedstawicielami międzynarodowego środowiska naukowego poprzez uczestnictwo studentów w wykładach i zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących reprezentujących zagraniczne środowiska naukowe
- dbałość o podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich poprzez prowadzenie wykładów w zagranicznych ośrodkach akademickich w charakterze profesorów wizytujących
- dbałość o podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich poprzez udział w stażach zagranicznych i stypendiach, udział w wymianie akademickiej w ramach programu Erasmus+ oraz w ramach realizacji umów bilateralnych
- dbałość o podnoszenie międzynarodowych kompetencji merytorycznych pracowników dydaktycznych poprzez udział w międzynarodowych projektach, które rozwijają zakres merytoryczny zajęć na kierunku socjologia (np. projekty finansowane przez Narodową Agencję Programu Erasmus+: Elephant, Gepard, Prosper) po dbałość o podnoszenie kompetencji

językowych nauczycieli akademickich w zakresie umiędzynarodowienia, m.in. poprzez udział w szkoleniach i kursach językowych w ramach projektu POWER przez włączanie do treści programowych publikacji opartych na wynikach badań w perspektywie międzynarodowej

Zgodnie z założeniami programowymi dobrze widoczne jest zogniskowanie podejmowanych działań wokół zapewnienia absolwentowi możliwości zdobycia kompetencji na polu komunikatywności w ujęciu międzynarodowym. Każdy student socjologii może wybierać spośród 6 języków w ramach lektoratów, jeden z kluczowych efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia stanowi bazowa znajomość terminologii socjologicznej (socjologicznej siatki pojęciowej), a na studiach drugiego stopnia oczekuje się znajomości języka obcego na poziomie B2+, komunikatywnego korzystania ze skomplikowanych tekstów naukowych w języku obcym, a także umiejętności konstruowania wystąpień publicznych w języku obcym. Należy jednocześnie dodać, iż kierunek socjologia oferuje możliwość 6 przedmiotów w języku angielskim na studiach pierwszego stopnia i 8 przedmiotów w języku angielskim na studiach drugiego stopnia. Obowiązkowo odbywają się także konwersatoria w językach obcych, w trybie bieżącym weryfikujące zakres opanowania języka obcego (w tym socjolektu) przez studentów. Biegłość językowa może być poświadczona w formie Akademickiego Certyfikatu Znajomości Języka Obcego po złożeniu Egzaminu Certyfikującego organizowanego przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych.

Możliwości rozwoju działalności międzynarodowej zapewnia kadrze kierunku 37 umów bilateralnych podpisanych z zagranicznymi jednostkami naukowymi. Aktywność w zakresie wymiany międzynarodowej realizowana była poprzez:

- wyjazdy realizowane w ramach programu Erasmus+ (13 osób)
- wyjazdy realizowane w ramach programu CEEPUS – Czechy, Węgry, Austria (13 wyjazdów)
- realizowanie zajęć w ramach projektu Transform4Europe (5 osób)
- zagraniczne staże dydaktyczne w analizowanym okresie (6 osób)
- udział w międzynarodowych szkoleniach
- udział w międzynarodowych konferencjach, kongresach i seminariach dydaktycznych
- indywidualne stypendia naukowe (w tym m.in. stypendium Fulbrighta)
- wykłady gościnne w zagranicznych uczelniach w analizowanym okresie

W ramach programu wymiany międzynarodowej Erasmus+ studenci z uczelni zagranicznych korzystają ze struktury zajęć realizowanych na kierunku socjologia. W analizowanym okresie studia na kierunku socjologia realizowało dwóch studentów (obywatele Turcji i Rumunii).

Studenci socjologii biorą w Blended Intensive Programme (BIP). Blended Intensive Programme jest formą współpracy pomiędzy uczelniami na bazie programu Erasmus+. Celem programu jest współpraca w zakresie nauczania i wymiana studentów oraz nauczycieli akademickich. Osiągnięte dzięki temu umiędzynarodowienie nauczania pozwala na połączenie zalet wymiany nauczycieli akademickich i studentów. Program może być zorganizowany dla co najmniej 15 a maksymalnie 20 studentów z uczelni partnerskich i obejmuje dofinansowanie dla uczestników. Uczestnictwo studentów uczelni goszczącej nie jest objęte wsparciem w ramach programu. Za udział w programie studentom przysługują 3 punkty ECTS. Program zakłada intensywne nauczanie w zakresie wskazanym w tematyce danego projektu. Istotą programu stanowi hybrydowość uczestnictwa polegająca na uczestnictwie w zajęciach organizowanych przez uczelnię goszczącą na miejscu oraz w zajęciach online

następujących przed i po wyjeździe. Łącznie 10 studentów kierunku socjologia uczestniczyło dotąd dwóch programach BIP: Industrial cities in a deindustrialized society? Sociological insights from a comparative perspective: Sociological study week at the University of Ostrava (24-29 kwietnia 2023 r.), Current Topics in Social Pedagogy (3 kwietnia – 16 czerwca 2023).

Udział w programie pozwala na pogłębienie umiędzynarodowienia kształcenia, między innymi, poprzez długofalową współpracę mającą w przyszłości umożliwić oferowanie studentom uczelni partnerskich zajęć specjalistycznych w trybie online (lub hybrydowym), nie prowadzonych w ramach kursów na danej uczelni macierzystej. Poza oczywistymi korzyściami, płynącymi z możliwości poszerzenia swojej wiedzy, ważnymi benefitami spotkań są także integracja międzynarodowa – zapoznanie się z odmiennymi perspektywami dydaktycznymi czy innymi spojrzeniami na problematykę. Nie do przecenienia w przypadku studentek i studentów jest także wymiar związany z nabywaniem pewności funkcjonowania w zróżnicowanym kulturowo i językowo środowisku.

Skala umiędzynarodowienia procesu kształcenia podlega bieżącemu monitoringowi na poziomie ogólnouczelnianym, wydziałowym oraz instytutowym i kierunkowym. W każdym roku akademickim odbywają się spotkania konsultacyjne organizowane przez pełnomocników dziekana ds. współpracy międzynarodowej oraz ds. międzynarodowej wymiany akademickiej. Wnioski ze spotkań i ewaluacji zajęć w językach obcych analizowane są w trybie bieżącym przez Radę Dydaktyczną kierunków polityki miejskie i doradztwo publiczne, praca socjalna, socjologia oraz zarządzanie zasobami ludzkimi.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Analiza raportu samooceny, przedłożonej dokumentacji, odpowiedzi na pytania uzupełniające, a także potwierdzenia uzyskane podczas wizytacji wskazują w pełni na spełnianie kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Za dobrą praktykę uznać należy udział studentów socjologii w Blended Intensive Programme (BIP). Blended Intensive Programme jest formą współpracy pomiędzy uczelniami na bazie programu Erasmus+. Celem programu jest współpraca w zakresie nauczania i wymiana studentów oraz nauczycieli akademickich. Osiągnięte dzięki temu umiędzynarodowienie nauczania pozwala na połączenie zalet wymiany nauczycieli akademickich i studentów. Program może być zorganizowany dla co najmniej 15 a maksymalnie 20 studentów z uczelni partnerskich i obejmuje dofinansowanie dla uczestników. Uczestnictwo studentów uczelni goszczącej nie jest objęte wsparciem w ramach programu. Za udział w programie studentom przysługują 3 punkty ECTS. Program zakłada intensywne nauczanie w zakresie wskazanym w tematyce danego projektu. Istotą programu stanowi hybrydowość uczestnictwa polegająca na uczestnictwie w zajęciach organizowanych przez

uczelnie goszczącą na miejscu oraz w zajęciach online następujących przed i po wyjeździe. Łącznie 10 studentów kierunku socjologia uczestniczyło dotąd dwóch programach BIP:

- a. Industrial cities in a deindustrialized society? Sociological insights from a comparative perspective: Sociological study week at the University of Ostrava (24-29 kwietnia 2023 r.)
 - b. Current Topics in Social Pedagogy (3 kwietnia – 16 czerwca 2023).
 - c. Udział w programie pozwala na pogłębienie umiędzynarodowienia kształcenia, między innymi, poprzez długofalową współpracę mającą w przyszłości umożliwić oferowanie studentom uczelni partnerskich zajęć specjalistycznych w trybie online (lub hybrydowym), nie prowadzonych w ramach kursów na danej uczelni macierzystej. Poza oczywistymi korzyściami, płynącymi z możliwości poszerzenia swojej wiedzy, ważnymi benefitami spotkań są także integracja międzynarodowa – zapoznanie się z odmiennymi perspektywami dydaktycznymi czy innymi spojrzeniami na problematykę. Nie do przecenienia w przypadku studentek i studentów jest także wymiar związany z nabywaniem pewności funkcjonowania w zróżnicowanym kulturowo i językowo środowisku.
2. Dobrą praktyką w zakresie umiędzynarodowienia kształcenia jest udział Uniwersytetu Śląskiego w sojuszu Transform4Europe. Uniwersytet Śląski, wraz z sześcioma zagranicznymi szkołami wyższymi, tworzy prestiżowy uniwersytet europejski. Uczelnie łączą się, aby razem prowadzić badania naukowe na najwyższym poziomie oraz kształcić młodych ludzi na międzynarodowych kierunkach studiów. Tworzą również wspólny, wielojęzyczny kampus po to, aby zadbać o przyszłość swoich regionów, a przez to krajów i Europy. Studenci i nauczyciele akademicy uczestniczą w licznych inicjatywach dydaktycznych (m.in. kursy akademickie, konferencje, szkolenia, wymiany międzynarodowe) oraz badawczych, realizowanych w ramach konsorcjum.
 3. Dobrą praktyką związaną z umiędzynarodowieniem kształcenia jest udział pracowników prowadzących zajęcia na kierunku socjologia w zagranicznych stażach dydaktycznych. W ciągu ostatnich trzech lat staże takie zrealizowało 8 osób. Doświadczenie zdobyte podczas wizyt na zagranicznych uczelniach pozwala wzbogacić zajęcia o nowe treści oraz nowe metody kształcenia. Owocuje też zawiązywaniem trwałej współpracy dydaktycznej i badawczej z zagranicznymi uczelniami.
 4. Za dobrą praktykę uznać można promocję studiów poprzez ambasadorów kierunku. Ambasadorzy to osoby wyjątkowe – wyróżniające się nie tylko pasją zawodową, ale również aktywnością realizowaną poza pracą i studiami. Profile reprezentantów uczelni zawierają zatem nie tylko informacje o działalności naukowej, ale także o ich zainteresowaniach, pasjach i hobby.

Zalecenia

...

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów wizytowanego kierunku jest kompleksowe, skupiająca się na kluczowych aspektach dla partycypacji w procesie uczenia się. Dedykowane wsparcie objawia się na wielu płaszczyznach poprzez m.in. wsparcie osób z niepełnosprawnościami, zapewnienie odpowiednich narzędzi do rozwijania się studentów, wsparcie aktywności wykraczających poza program studiów, pomoc materialną oraz animację ruchu naukowego i społecznego. Zadbano również o stworzenie odpowiednich warunków do udziału w programach wymiany krajowej i międzynarodowej. Uczelnia ma także na uwadze wyrównywanie szans edukacyjnych m.in. poprzez opiekę nad określonymi grupami studentów, które wymagają dodatkowych środków materialnych i czasowych. Wsparcie ma charakter systematyczny i stały, działając sprawnie w ramach przyjętych wcześniej rozwiązań. Jest ono dostosowane do zróżnicowanych potrzeb.

Uczelnia oferuje zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej. Regulamin studiów przewiduje istotne z perspektywy wsparcia studenckiego instytucje w zakresie studiowania takie jak np. urlopy od zajęć, egzaminy komisyjne oraz indywidualna organizacja studiów, która dzieli się na trzy kategorie – Indywidualną Organizację Studiów, Indywidualny Tok Studiów oraz Indywidualne Dostosowanie Studiów. Pierwsza z instytucji może polegać na zwolnieniu studenta z obowiązku uczestnictwa w zajęciach oraz zaliczania zajęć na warunkach i w terminie uzgodnionym indywidualnie z prowadzącymi zajęcia. Druga z kolei została przewidziana dla szczególnie uzdolnionych jednostek i umożliwia ukształtowanie dla takiego studenta indywidualnego programu studiów, uwzględniającego jego umiejętności i zainteresowania. Studenci mogą również konsultować aspekty związane ze swoim procesem uczenia się z nauczycielami akademickimi, którzy prowadzą określone zajęcia. W związku z tym odbywają się regularne dyżury. Dodatkowo studenci mają możliwość konsultacji z nauczycielami również poza godzinami dyżurów i zajęć, po indywidualnym kontakcie mailowym. Zainteresowani naukowo studenci mogą realizować swoje pasje poprzez działalność w kołach naukowych lub indywidualne inicjatywy w porozumieniu z nauczycielami akademickimi.

Uczelnia zapewnia studentom niezbędne oprogramowanie i infrastrukturę do nauczania zdalnego oraz do dodatkowych aktywności, w tym naukowych, z którego studenci mogą korzystać bez ograniczeń. Dodatkowo studenci mają dostęp do specjalistycznego oprogramowania, co pozwala im rozwijać swoje pasje, zarówno na gruncie teoretycznym jak i praktycznym. Studenci kierunku są w odpowiedni sposób przygotowani do korzystania z oprogramowania do nauczania zdalnego. W tym celu na początku studiów organizowane są spotkania wprowadzające, na których przybliży się studentom tajniki funkcjonowania Uczelni, w szczególności związane z obsługą narzędzi do nauczania na odległość oraz z kwestiami internetowej obsługi studiów. Dodatkowo studenci mają stały dostęp do materiałów szkoleniowych i poradników związanych z nauczaniem zdalnym i specjalistycznym oprogramowaniem. W razie problemów, studenci mają możliwość uzyskania pomocy technicznej poprzez kontakt z odpowiednią jednostką. Wykluczeni cyfrowo studenci mogą liczyć na wsparcie w nauczaniu zdalnym ze strony Uczelni. W tym celu gwarantuje się studentom możliwość korzystania na wniosek studenta z infrastruktury Uczelni. Uczelnia zapewniła także studentom do swobodnego użytku jedną z sal Wydziału, w której mogą odbywać zajęcia zdalne.

Uczelnia zapewnia wsparcie dla osób wybitnych oraz motywuje do osiągnięcia wysokich wyników w nauce. Oprócz wspomnianych już wcześniej indywidualizacji organizacji studiów, szerokiego zakresu wsparcia w działalności naukowej oraz ustawowego stypendium rektora dla najlepszych studentów, przewidziane zostały dodatkowe stypendia i konkursy finansowane przez Uczelnię lub partnerów

zewnątrznych. Dodatkowo studenci mają możliwość partycypacji w funkcjonującym programem tutoring, w którym rolę tutorów pełnią pracownicy naukowcy Uniwersytetu Śląskiego.

Studenci kierunku socjologia mają również możliwość podejmowania dodatkowych aktywności, które zapewnia lub wspiera Uczelnia Można w tym zakresie wskazać m.in Akademycki Związek Sportowy UŚ, Chór Uniwersytecki, Zespół Pieśni i Tańca "Katowice", projekty w ramach sojuszu Transform4Europe, do którego Uniwersytet Śląski należy. Jeżeli chodzi o zakres przedsiębiorczości, to w dużej mierze odpowiada za nie Biuro Karier, z którego studenci pomocy mogą korzystać. Co ważne, mogą brać udział w konkursie na biznesplan czy też w Szkole Przedsiębiorczości.

Wsparcie studenckie uwzględnia i jest dostosowane do potrzeb różnych grup interesariuszy wewnętrznych studiujących na Uczelni. Uczelnia zapewnia szeroki zakres wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Dla zapewnienia właściwej pomocy osobom z niepełnosprawnościami na Uczelni zostało powołana odpowiednia jednostka odpowiedzialna za sprawy osób z niepełnosprawnościami. Oprócz dedykowane stypendium, studentom z niepełnosprawnościami zapewnia się m.in.: dostosowanie procesu kształcenia, wsparcie asystenta, wsparcie tłumacza języka migowego, miejsca w domach studenckich przystosowane do potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Każdy student ma również możliwość skorzystania z pomocy z zakresu problemów natury psychologicznej i emocjonalnej u wykwalifikowanej kadry psychologów i psychoterapeutów Uniwersytetu Śląskiego.

Na Uczelni funkcjonuje system skarg i wniosków. Zgodnie z deklaracjami i dokumentacją dostarczoną przez Uczelnię opiera się on na zasadach: powszechności, permanentności oraz hierarchiczności. Studenci w formie zdalnej mogą składać określone wnioski poprzez odpowiednie formularze. W razie negatywnych rozstrzygnięć przysługuje im odwołanie do prorektora ds. studenckich. Studenci Uczelni, w tym kierunku socjologia mogą składać skargi w sposób formalny i nieformalny poprzez Centrum Obsługi Studiów, władze Wydziału oraz samorząd studencki.

Uczelnia prowadzi działania edukacyjne i informacyjne z zakresu bezpieczeństwa studentów. Oprócz właściwych zajęć z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, dodatkowo Uczelnia na stronie internetowej informuje o najważniejszych aspektach związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa oraz wskazuje drogi postępowania, jeżeli takie bezpieczeństwo jest zagrożone. Uczelnia jest odpowiednio przygotowana do wspierania osób dotkniętych zjawiskiem dyskryminacji, przemocy wśród społeczności akademickiej oraz problemami natury psychologicznej.

Studentom zapewnia się wsparcie obsługi administracyjnej w sprawach związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną. Obsługę administracyjną studentów realizowane jest przez Centrum obsługi studiów. Dział jest dostępny dla studentów określonych godzinach lub po wcześniejszym umówieniu się. Informatycznym wsparciem obsługi jest wirtualna uczelnia.

Uczelnia zapewnia odpowiednie wsparcie samorządu studenckiego. Zarówno w aspekcie finansowania jak organizacyjnym pomoc władz pozostaje na odpowiednim poziomie i pozwala w sposób efektywny funkcjonować przedstawicielom studenckim, co potwierdza pozytywna opinia w tym zakresie uzyskana od przedstawicieli samorządu studenckiego. Członkowie organów samorządu studenckiego regularnie współpracują z władzami Wydziału i całej Uczelni. Studentom wizytowanego kierunku studiów stwarza się warunki do zaangażowania w działalność kół naukowych i innych organizacji studenckich.

Zainteresowane osoby otrzymują wsparcie merytoryczne poprzez przypisanie odpowiednich nauczycieli akademickich lub innych pracowników Uczelni do opieki nad daną organizacją.

Uczelnia przy uwzględnieniu partycypacji studenckiej monitoruje i ewaluje szeroko pojęte wsparcie, w tym skuteczność funkcjonujących na Uczelni rozwiązań w aspekcie wsparcia studenckiego, formy wsparcia czy poziomu zadowolenia interesariuszy wewnętrznych. Działania te stanowią podstawę do podejmowania pożądanych z perspektyw studenckiej zmian. Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi i postulaty bezpośrednio do władz Uczelni i Wydziału lub poprzez samorząd studencki. Dodatkowo Uczelnia organizuje cykliczne badanie związane z zadowoleniem studentów z kierunku studiów, w tym z oferowanego im wsparcia.

Przedstawiciele studenckcy zasiadają w ciałach odpowiedzialnych za poziom jakości kształcenia na Uczelni i tym samym mają wpływ na bieżące problemy studenckie i możliwości ich rozwiązania.

Dodatkowo Uczelnia i władze pozostają w stałym kontakcie z samorządem studenckim w celu monitorowania poziomu wsparcia studentów oraz jego skuteczności. W razie pojawienia się negatywnych aspektów, władze podejmuje odpowiednie działania naprawcze

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

System opieki i wsparcia jest kompleksowy, odnoszący się do wszystkich istotnych z perspektywy studenta aspektów. Podejmowane działania można uznać za wszechstronne oraz zorientowane na studenta. Dedykowane wsparcie odpowiada indywidualnym potrzebom oraz oczekiwaniom studentów. Przejawia się ono w opiece merytorycznej nad studentami, a także wsparciu organizacyjnym i finansowym z uwzględnieniem wsparcia w nauczaniu z wykorzystaniem metod i technicznych kształcenia na odległość. Proces kształcenia jest również odpowiednio wspierany poprzez obsługę administracyjną. Uczelnia motywuje i wspiera studentów wybitnych. Sprawnie działa system skarg, prośb i zażaleń, w którym uczestniczą władze Uczelni oraz samorząd studencki. Wszelkie rodzaje wsparcia i działalności Uczelni dostosowane są również do różnych grup studentów, w szczególności osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia dokonuje również regularnej ewaluacji zapewnianego wsparcia i dzięki temu stale je ulepsza.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Za dobrą praktykę można uznać wsparcie dla studentów uzdolnionych w ramach programu „Mistrzowie Dydaktyki” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, który ma na celu m.in. wypracowanie metod pracy ze studentem opartych o zasady tutoring. Studenci WNS byli uczestnikami tego projektu, a cykle spotkań tutorskich prowadzili – między innymi – pracownicy związani z Instytutem Socjologii. Warto dodać, że tutoring (zarówno naukowy, jak i rozwojowy)

jest również realizowany w ramach indywidualnej, niesformalizowanej współpracy nawiązywanej między pracownikami Wydziału i studentami poszczególnych kierunków. Jest on realizowany przez nauczycieli posiadających certyfikaty oraz akredytacje tutorskie.

2. Dobre praktyki w zakresie dostępności, uniwersalności i otwartości w Uniwersytecie Śląskim są również związane z realizacją projektu DUO („DUO – Uniwersytet Śląski uczelnią dostępną, uniwersalną i otwartą”), współfinansowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, zakładającego współpracę w ramach grup roboczych ekspertów zewnętrznych, pracowników uczelni i studentów z niepełnosprawnościami. Zadania realizowane w ramach projektu obejmowały: podnoszenie kompetencji kadr z zakresu dostępności, zmiany organizacyjne, w tym instrukcje dopasowania programów studiów dla studentów z niepełnosprawnościami, udoskonalenie procesu kształcenia, zwiększenie dostępności uczelni, wprowadzenie technologii wspierających zwiększających samodzielność oraz utworzenie „Centrum Projektowania Uniwersalnego”. Do tej pory w ramach projektu zrealizowano szereg działań zwiększających dostępność uczelni, między innymi: zorganizowano warsztaty z zakresu polskiego języka migowego dla pracowników, przeprowadzono szereg szkoleń z zakresu otwartości, równości i zrozumienia, z zakresu metod dydaktycznych w pracy ze studentami ze specjalnymi potrzebami oraz z zakresu spektrum autyzmu, a także zrealizowano programy mentorskie skierowane do nauczycieli akademickich (troje pracowników związanych z Instytutem Socjologii ukończyło program mentoringowy „Mentor studenta w trudnej sytuacji życiowej”). Podjęto również działania zmierzające do wprowadzenia elektronicznych podań i wniosków dla studentów w systemie USOS. Trwają również prace nad opracowaniem nowego regulaminu IDS, który będzie uwzględniał szerszy niż do tej pory zakres wsparcia dla studentów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Dobrą praktyką na poziomie kierunku jest szeroki udział w projekcie DUO pracowników związanych z Instytutem Socjologii. Nie tylko są oni uczestnikami szkoleń, ale też są wykonawcami projektu: kierują realizacją zadań, a także wchodzi w skład poszczególnych zespołów.
3. W celu wzmocnienia kompetencji pracowników w kontaktach ze studentami, Uniwersytet Śląski w przygotował specjalne poradniki. Poradniki miały formę broszur: „Kontakt z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Poradnik dla pracowników Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” oraz „Trudne sytuacje w relacjach ze studentami. Zasady postępowania i scenariusze rozmów”. Poradniki zawierają informacje o sposobach radzenia sobie w sytuacjach problematycznych związanych z zachowaniem studentów przeżywających problemy emocjonalne i psychologiczne.
4. Dobrą praktykę w zakresie wspierania studentów stanowi realizacja projektu *UNIWERS-US. Kadra Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach dla projektowania uniwersalnego*, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, którego celem jest podniesienie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich UŚ w zakresie projektowania uniwersalnego. W ramach projektu przewidziano realizację czterech zadań: podniesienie kompetencji z zakresu projektowania uniwersalnego – liderzy/ambasadorzy ds. projektowania uniwersalnego, podniesienie kompetencji z zakresu projektowania uniwersalnego – wspólnota ucząca się, podniesienie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich UŚ w obszarze projektowania uniwersalnego – przygotowanie rekomendacji, praktyczne wykorzystanie wiedzy dotyczącej projektowania uniwersalnego – konsultacje i mentoring. Część kadry akademickiej Instytutu Socjologii uczestniczy w cyklu certyfikowanych szkoleń i warsztatów z projektowania

uniwersalnego. Planowane jest także stworzenie pracowni dydaktyki projektowania uniwersalnego.

5. Do dobrych praktyk zalicza się wsparcie studentów we wchodzeniu na rynek pracy realizowane w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, realizowanego od 1 października 2018 roku do 31 marca 2023 roku oraz Jeden Uniwersytet – Wiele Możliwości. Program Zintegrowany, realizowanego od 1 października 2019 roku do 30 września 2023 roku, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem programów jest – między innymi – podniesienie kompetencji zawodowych, informatycznych, językowych, analitycznych, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa studentek i studentów UŚ komplementarnych z efektami kształcenia, poprzez realizację programu rozwoju kompetencji w tym: certyfikowanych szkoleń i warsztatów, wizyt studyjnych, dodatkowych zadań praktycznych w formie projektów i zajęć realizowanych z pracodawcami; dostosowanie i realizację programów kształcenia ukierunkowanych na wyposażenie studentów i studentek w praktyczne umiejętności. Łącznie w różnych formach wsparcia realizowanych w ramach obu programów uczestniczyło 350 osób studiujących na kierunku socjologia.
6. Dobrą praktyką w zakresie wspierania studentów jest działająca w Uniwersytecie Śląskim Studencka Poradnia Prawna. Celem Poradni jest udzielenie bezpłatnej pomocy prawnej studentom, którzy w danej sprawie nie posiadali lub nie posiadają profesjonalnego pełnomocnika.
7. Dobrą praktyką w zakresie udzielania wsparcia osobom studiującym jest przyjęcie przez Uniwersytet Śląski Zasad Równości i Różnorodności oraz prowadzenie działań na rzecz równego traktowania. W ramach serwisu us.edu.pl działa podstrona rownetraktowanie.us.edu.pl, w której opisano podejmowane w uczelni inicjatywy równościowe, a także zawarto informacje dotyczące wsparcia, jakie mogą uzyskać członkowie i członkinie wspólnoty akademickiej w sytuacjach nierównego traktowania. Na stronie tej znajduje się również sekcja informacyjna zawierająca kompendium wiedzy na temat różnych form dyskryminacji.
8. Jako dobrą praktykę można zidentyfikować funkcjonowanie Planu Równości Płci w Uniwersytecie Śląskim, w ramach którego osoby studiujące same w sobie stanowią odrębną grupę beneficjentek i beneficjentów wielu działań w każdym z pięciu obszarów. Na szczególnie podkreślenie zasługuje przede wszystkim szereg rozwiązań dla studentek w ciąży oraz osób studiujących sprawujących funkcje rodzicielskie lub opiekuńcze. Dla przykładu, w obszarze „Kultura organizacyjna oraz równowaga pomiędzy życiem prywatnym, zawodowym a uczeniem się”, w ramach zwiększenia równości szans dla osób uczących się przewidziano: umożliwienie wnioskowania o uwzględnienie obowiązków opiekuńczych w logowaniu na zajęcia oraz umożliwienie indywidualizacji uczenia się i form weryfikacji jego efektów osobom z obowiązkami rodzicielskimi i opiekuńczymi.
9. Ważnym wydarzeniem włączającym studentów w działalność naukową jest Śląski Festiwal Nauki KATOWICE organizowany przez Uniwersytet Śląski jako lidera przedsięwzięcia od 2016 roku. Studenci uczestniczą aktywnie w tym wydarzeniu, przygotowują stoiska naukowe oraz warsztaty. Angażują się również w prace związane z obsługą tego wydarzenia.

Zalecenia

...

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Za obsługę serwisu BIP UŚ odpowiedzialny jest trzysobowy zespół, który tworzą redaktorzy BIP, którzy wprowadzają nowe informacje bądź zmiany na podstawie zgłoszeń nadsyłanych przez użytkowników.

Za publikowanie informacji w głównym serwisie uczelni, jest odpowiedzialny zespół Centrum Komunikacji Medialnej, który przyjmuje zgłoszenia dotyczące zamieszczania informacji na stronie. Kwestie związane z przekazywaniem treści do publikacji na stronach ogólnouczelnianych zostały uregulowane w Przewodniku Komunikacyjnym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, gdzie szczegółowo opisano – między innymi – zasady komunikowania treści między serwisem głównym a serwisami wydziałowymi i instytutowymi, zasady przekazywania treści do publikacji na stronach ogólnouczelnianych, merytoryczne i techniczne zasady tworzenia treści.

Strona internetowa Wydziału Nauk Społecznych jest podstroną serwisu www.us.edu.pl. Za jej aktualizowanie jest odpowiedzialny trzysobowy zespół podlegający Prodziekanowi ds. strategii i promocji.

Pełna informacja o procesie rekrutacji dla kandydatów na studia na kierunku praca socjalna (pierwszego i drugiego stopnia) zamieszczana jest w systemie IRK. Poza informacjami podstawowymi znajdują się tam także: terminarz rekrutacji, opis kierunku i jego specjalności, kryteria kwalifikacji (stara/nowa matura, matura międzynarodowa, europejska i zagraniczna), ulgi w postępowaniu kwalifikacyjnym, opłaty za kształcenie oraz dane kontaktowe do członków komisji rekrutacyjnej i do punktów informacyjnych, w których można uzyskać informacje na temat rekrutacji oraz uzyskać pomoc dotyczącą przebiegu rejestracji (m.in. Dział Kształcenia, Biuro Rekrutacji Cudzoziemców, Dział Portalu i Serwisu WWW, Centrum Obsługi Studentów).

Z kolei serwis Kandydat UŚ w przystępnej formie prezentuje kierunki studiów oferowane w UŚ. Informacje o kierunku praca socjalna przedstawione są w nim w blokach tematycznych, które kolejno omawiają zagadnienia interesujące kandydatów: O kierunku, Specjalności, Dlaczego warto u nas studiować?, Kryteria kwalifikacji 2023/2024, Gdzie i czego będziesz się uczyć?, Praktyki i staże, Gdzie są prowadzone zajęcia?, Co robią nasi absolwenci?, Skontaktuj się z nami.

Pełna informacja o programie studiów wraz z kompletnymi danymi dotyczącymi opisów modułów oraz formy i liczby godzin poszczególnych przedmiotów, liczby punktów ECTS, opisu kierunku i specjalności, efektów kształcenia itp. zamieszczone są w otwartym serwisie ogólnouniwersyteckim Karta Kierunku & Informator ECTS. Obecnie w serwisie znajdują się programy studiów na kierunku praca socjalna od roku akademickiego 2014/2015. Serwis ten jest w pełni zintegrowany z Kartą Kierunku, co oznacza, że wszelkie zmiany w programach studiów są w pełni dostępne dla użytkowników serwisu.

Informacje o programie studiów są dostępne także z konta w systemie USOSweb w Katalogu, gdzie student ma możliwość zweryfikowania bądź pozyskanie pełnej informacji o przedmiotach, których zaliczenie jest niezbędne w toku studiów.

Informacja o studiach odpowiada potrzebom różnych grup odbiorców, ponieważ strona internetowa UŚ jest opracowywana zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej

stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Standardy WCAG 2.0 nakładają na dostawcę informacji w Internecie wymóg spełnienia czterech podstawowych kryteriów w zakresie dostępności tj.: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i solidności. Każdy ma zatem prawo do wystąpienia z żądaniem zapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej, aplikacji mobilnej lub dowolnego ich elementu. Można także zażądać udostępnienia informacji za pomocą alternatywnego sposobu dostępu, na przykład przez odczytanie niedostępnego cyfrowo dokumentu, opisanie zawartości filmu bez audiodeskrypcji itp. Wszelkie problemy związane z dostępnością cyfrową rozwiązywane są przez Centrum Obsługi Studentów.

Kwestie związane z dostępem do informacji o studiach w serwisach WWW uczelni są także podejmowane podczas corocznych spotkań dyrekcji kierunku ze studentami i pracownikami, przewidzianych w Procedurach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Co roku Pełnomocniczka rektora ds. rekrutacji na studia, wraz z Centrum Promocji UŚ realizuje wśród kandydatów na studia w UŚ, zarejestrowanych w systemie IRK badania ich opinii na temat funkcjonalności systemu rekrutacyjnego. Sprawdzane jest - między innymi – w jaki sposób kandydaci na studia oceniają sposób przedstawienia kryteriów kwalifikacji, dostęp do wykazu wymaganych dokumentów oraz techniczne aspekty działania serwisu. Wnioski z badań służą wprowadzaniu działań doskonalących w zakresie przekazywania informacji dotyczących studiów.

W marcu 2022 roku w ramach projektu DUO zrealizowano badania dotyczące wprowadzenia generatora stron WWW dla pracowników i studentów UŚ. W badaniu tym zawarto – między innymi pytania o ocenę działania strony głównej UŚ – serwisu us.edu.pl. Uzyskane dane stanowiły podstawę do zaprojektowania zmian w strukturze tej strony internetowej.

Z kolei w okresie od października do listopada 2022 roku w ramach projektu Wyspy Wiedzy, którego liderem jest Uniwersytet Śląski zrealizowano badania ilościowe i jakościowe wśród pracowników i studentów UŚ. Wśród pytań zadanych uczestnikom badań znalazły się kwestie dotyczące dostępu do informacji o studiach w serwisach internetowych UŚ. Wnioski z badań zostały przedstawione Władzom uczelni, jak również Centrum Komunikacji Medialnej i Centrum Promocji.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla szerokiego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Jest także dostępna dla osób z niepełnosprawnościami. Informacja obejmuje wszystkie istotne kwestie jak cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania

efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się. Prowadzone jest monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Za dobrą praktykę w uczelni można uznać wydawanie cotygodniowego newslettera, zawierającego wszystkie ważne informacje dla wspólnoty akademickiej. Osobno opracowany newsletter trafia co tydzień drogą mailową do osób studiujących, osobny – do pracowników UŚ.
2. Dobrą praktyką jest prowadzenie profilu „Socjologia Katowice” na Facebooku. Na profilu zamieszczane są regularnie informacje dla studentów, pracowników oraz innych osób zainteresowanych działalnością naukową Instytutu Socjologii UŚ. Profil ten jest obsługiwany przez wyznaczonych nauczycieli akademickich oraz pracowników administracji. Obecnie profil ten obserwuje ponad 1200 osób.
3. Jako dobrą praktykę można zaliczyć wprowadzenie aplikacji na smartfony „Mobilny USOS UŚ”, dzięki której studenci mają łatwy dostęp do informacji i danych zamieszczanych w systemie USOS.

Zalecenia

...

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Przeprowadza się systematyczną ocenę programu studiów w oparciu o procedury Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Społecznych, które przewidują szereg działań podejmowanych przez dyrektora kierunku studiów we współpracy z radą dydaktyczną kierunku studiów. Należą do nich:

- Przeprowadzana przynajmniej raz w roku analiza wyników weryfikacji efektów uczenia się (zaliczeń, egzaminów i ocen końcowych modułów), obejmująca w szczególności, czy występują sytuacje, gdy średnia ocen z danej weryfikacji efektów uczenia się dąży do wartości skrajnej (2,0 lub 5,0). Wyniki analizy dyskutowane są następnie na forum rady dydaktycznej RDKS. Na ich podstawie dyrektor kierunku odbywa rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem przeprowadzającym weryfikację efektów uczenia się; w razie potrzeby dokonuje lub zleca przeprowadzenie analizy wykorzystywanych narzędzi weryfikacji efektów uczenia się w szczególności w zakresie ich poprawności, adekwatności i zgodności z właściwym opisem modułu i sylabusem; w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości poleca pracownikowi podjęcie działań na rzecz poprawy sytuacji, w szczególności udoskonalenie narzędzi weryfikacji efektów uczenia się, udoskonalenie sylabusu zajęć lub przedstawienie propozycji stosownych modyfikacji programu studiów.
- Przeprowadzana po każdym semestrze analiza wyników ankiet oceny zajęć dydaktycznych przeprowadzanej wśród studentów. Od roku akademickiego 2021/2022 studenci mają możliwość wyrażania opinii na temat wszystkich zajęć, w których biorą udział. Ankieta ma formę zdalną i jest udostępniana studentom za pośrednictwem systemu USOS. Wnioski i zmiany wynikające z analizy

danych pozyskanych z ankiet ewaluacyjnych oceniających pracowników przedstawiane są na spotkaniach organizowanych przez Dyrektorkę Kierunków. W posiedzeniach biorą udział zarówno pracownicy, jak i przedstawiciele środowiska studentów. Spotkania z samymi pracownikami odbywają się zwyczajowo dwa razy w roku – pod koniec roku bądź na początku roku akademickiego oraz po zakończeniu semestru zimowego. Spotkania ze studentami odbywają się minimum raz w roku i są na nie zapraszani studenci kierunków praca socjalna, socjologia oraz polityki miejskie i doradztwo publiczne. Taka częstotliwość spotkań pozwala na bieżące monitorowanie sytuacji dydaktycznej oraz sprawne reagowanie na zgłaszane problemy.

- Hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzonych na kierunku praca socjalna, które mają charakter kontrolujący warsztat dydaktyczny osób prowadzących zajęcia. Przeciętnie w każdym roku przeprowadza się dwie-trzy wizytacje. Są nimi obejmowane zwykle zajęcia prowadzone przez nowych pracowników i doktorantów oraz przez osoby, których zajęcia zostały nisko ocenione przez studentów w ankiecie ewaluacyjnej. Osoby hospitujące przygotowują protokół z hospitacji, w którym formułują swoje zalecenia.
- Analizę prac dyplomowych, która dotyczy w szczególności osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się, jakości weryfikacji tychże efektów poprzez oceny i ewentualne recenzje, w tym w zakresie występowania związku między jakością pracy dyplomowej, a średnią ocen ze studiów uzyskanych przez studenta, a także porównania istotności różnic między pracami, które uzyskały skrajne oceny oraz adekwatności zastosowanych w ramach procedury dyplomowania metod weryfikacji efektów uczenia się. Corocznie do weryfikacji wybiera się co najmniej 5% prac dyplomowych powstałych w danym roku na danym kierunku, przy czym liczba prac nie może być mniejsza niż 3 dla kierunku. Wyboru prac dokonuje RDKS, przy zapewnieniu reprezentacji prac z wszystkich realizowanych seminariów dyplomowych. Analizy prac dyplomowych dokonują nauczyciele akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora i doświadczenie w zakresie prowadzenia seminariów dyplomowych i recenzowania prac dyplomowych. Osoba przeprowadzająca analizę sporządza protokół z wykorzystaniem opracowanego formularza. RDKS dokonuje zbiorczej analizy protokołów i jej wyniki przekazuje właściwemu DKS. Wyniki analizy prac dyplomowych dyskutowane są na posiedzeniu WKKS.
- Monitorowanie losów absolwentów kierunku socjologia przy pomocy: analizy dostępnych danych powszechnie dostępnych takich jak: Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA), raporty Głównego Urzędu Statystycznego, a także Biuro Karier UŚ, Radę Programową, indywidualne kontakty z interesariuszami zewnętrznymi Wydziału, indywidualne kontakty pracowników Wydziału z absolwentami kierunku.
- Monitorowanie efektów uczenia się osiągniętych podczas studenckiej praktyki zawodowej, które odbywa się z jednej strony poprzez bieżący kontakt opiekuna praktyk z osobą odbywającą praktykę, z drugiej – na etapie zaliczenia praktyki. Po zakończeniu praktyki, osoba studiująca składa raport z realizacji praktyk, (wraz kartą ocen uzyskanych w miejscu realizacji praktyk), w którym opisuje zarówno przebieg praktyki, jak i uzyskane w trakcie jej trwania efekty uczenia się. Dokument ten powinien korelować z zawartym przed rozpoczęciem praktyki porozumieniem, dookreślającym m.in. oczekiwane praktyką efekty uczenia się. Dodatkowo przedstawia opinię dotyczącą realizacji praktyk, obejmującą ocenę przydatności zdobytej w ramach praktyk wiedzy i umiejętności (formularz online).
- Spotkania z nauczycielami akademickimi, które odbywają się minimum dwa razy w roku. Podczas spotkań omawiane są bieżące sprawy dotyczące procesu kształcenia, wyniki oceny jakości kształcenia na kierunku, planowane zmiany w obszarze dydaktyki. Spotkania służą również wypracowywaniu rozwiązań doskonalących w ramach SZJK. Pracownicy mają możliwość zgłoszenia swoich uwag i postulatów dotyczących warunków realizacji zajęć dydaktycznych na kierunkach, w

tym również związanych z infrastrukturą. Umożliwia się im również zgłaszanie propozycji zmian w programie kształcenia.

- Spotkania ze studentami kierunku socjologia, które odbywają się przynajmniej raz w roku. Spotkania te służą omówieniu bieżących spraw dydaktycznych oraz potrzeb związanych z kształceniem. Studenci i studentki mają możliwość wypowiedzenia na tematy związane z jakością kształcenia, infrastrukturą dydaktyczną, a także zgłosić pomysły na doskonalenie programu studiów, w tym włączenie nowych i modyfikację dotychczasowych treści.

Systematyczna ocena programu studiów uwzględnia wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji.

- Począwszy od roku akademickiego 2019/2020 realizowana jest zmodyfikowana procedura Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Nauk Społecznych (znowelizowana w 2023 r.), która umożliwia szczegółową analizę realizowanego programu w szerokim spektrum obejmującym wskaźniki ilościowe postępów i niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, prace dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe. Dokumentację procesu umieszczono w załączniku zawierającym Raporty Jakości Kształcenia.

- W związku z planowaną modyfikacją programów w ramach Nowej Koncepcji Studiów w trzech ostatnich latach przeprowadzono wśród studentów badania dotyczące satysfakcji z programu studiów (formularz online). Opinie studentów zostały uwzględnione w nowej propozycji programu na kierunku (usunięcie kilku modułów wskazywanych najczęściej jako niepotrzebne w programie, zmiana wymiaru lub formy zajęć, przesunięcie wybranych modułów na wcześniejsze semestry, wprowadzenie nowych modułów, zwiększenie liczby zajęć do wyboru, wprowadzenie modułu w j. obcym z założeniem co-teachingu międzynarodowego, wprowadzenie warsztatów tematycznych). Propozycja nowego programu została zaopiniowana pozytywnie przez studentów III roku kierunku socjologia i zaprezentowana na spotkaniu Rady Dydaktycznej kierunków w lutym 2023 r.

- W kolejnym roku akademickim planuje się wdrożenie ogólnouczelnianej ankietyzacji w sprawie obsługi administracyjnej i warunków studiowania.

- Nauczyciele akademicy mają możliwość dawania pisemnych informacji zwrotnych odnośnie zrealizowanych z daną grupą zajęć (równoległe do ocen dokonywanych przez studentów), a także bezpośrednio podczas spotkań z dyrekcją instytutu, które odbywają się przynajmniej dwa razy w roku. Jest to również okazja zarówno do zgłaszania uwag i postulatów, jak i podzielenia się dobrymi praktykami w dydaktyce.

- Dyrekcja kierunku otrzymuje cyklicznie wyniki badań losów absolwentów przygotowywane przez Biuro Karier UŚ. Na podstawie raportów badań losów absolwentów dotyczących lat 2017-2021 można stwierdzić, że studia na kierunku socjologia pozwalają na szybkie pojęcie pracy w zawodzie. Absolwenci kierunku socjologia potwierdzają, iż wybrany kierunek studiów w znacznym stopniu spełnił ich oczekiwania w przygotowaniu do zawodu, przy czym praktyki zawodowe i dyplomowe są jednym z częściej wskazywanych sposobów rekrutacji do przyszłej pracy. Z badań wynika także, że wybór kierunku, jak i uczelni był wyborem świadomym. W ocenie ponad większości uczestników badań, istnieje zapotrzebowanie na absolwentów kierunku socjologia, z czego połowa badanych podkreśliła to w stopniu zdecydowanym. Absolwenci nie mają trudności w określeniu, kto może być ich pracodawcą, na jakich stanowiskach pracy mogą pracować ani jakie wymagania zawodowe mają spełniać. Program nauczania na pierwszym i drugim stopniu studiów w dużej mierze pokrywa się z oczekiwaniami pracodawców dotyczącymi np. sfery umiejętności komunikacyjnych, wiedzy z zakresu metodyki socjologia, jak i doświadczenia zawodowego (praktyki).

Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia programu i procesu kształcenia. Jako przykładowe można wykazać:

- Zmniejszenie liczebności grup seminaryjnych.
- Rozmowy z nauczycielami stosującymi jednolite oceny – zalecenie wprowadzenia systemu oceniania umożliwiającego różnicowanie ocen.
- Rozmowy z osobami, których średnia ocen była poniżej 3 z zaleceniem by omawiane na zajęciach treści były bardziej przystępne dla studentów.
- Zwiększenie liczby recenzentów prac dyplomowych.
- Zalecenia odnośnie przygotowywania recenzji prac – w szczególności należy zwracać uwagę na:
 - koncentrowanie się w recenzjach na ocenach i opiniach dotyczących jakości prac, a nie na streszczaniu ich zawartości,
 - konkluzywne konstruowanie opinii i adekwatne do opinii ocenianie prac,
 - przywiązywanie uwagi przez recenzentów i promotorów do redakcji recenzji – dbania o ich poprawność językową i redakcyjną.
- Motywowanie kadry akademickiej do realizacji szkoleń podnoszących kompetencje dydaktyczne.
- Włączenie studentów w działania pro jakościowe poprzez wskazywanie przez nich miejsc „dobrych praktyk” – opinie wydawane po odbyciu praktyk zawodowych.
- Wdrożenie harmonogramu współpracy w ramach seminarium dyplomowego.
- Odnośnie jednego z modułów prowadzonych przez zewnętrznego specjalistę studenci zgłosili trudności w komunikacji oraz uwagi do sposobu prowadzenia zajęć jeszcze w trakcie trwania semestru. Na prośbę grupy odbyła się rozmowa z prowadzącym, która miała na celu porozumienie i wypracowanie sposobu dalszej współpracy. Sytuacja uległa poprawie, jednak nie na tyle by podsumować współpracę jako satysfakcjonującą obie strony. Zajęcia zostały ocenione najniżej z wszystkich (2,81). Na niski wynik mogła mieć wpływ konieczność realizacji zajęć w formule zdalnej, co przy zajęciach warsztatowych stanowiło utrudnienie. W związku z niską oceną zajęć podjęto decyzję o nawiązaniu współpracy z innym specjalistą w przedmiotowym zakresie.
- W odniesieniu do zajęć, które ocenione zostały poniżej 4,0 zaproponowano działania naprawcze, do których zaliczają się:
 - hospitacje kontrolne, przeprowadzone w celu sprawdzenia warsztatu dydaktycznego nauczyciela;
 - hospitacje o charakterze doskonalącym – proponuje się nauczycielom, których zajęcia zostały ocenione nisko wizytację zajęć, które ocenione zostały najwyżej w ramach benchmarkingu wewnętrznego;
 - wprowadzenie nowych metod i narzędzi dydaktycznych, jak również weryfikacja dotychczasowego sposobu prowadzenia zajęć.
- Proponowanie tematyki prac dyplomowych oraz tematów zajęć specjalizacyjnych przez Partnerów Rady Programowej Kierunku.
- Opinie i uwagi wnoszone przez absolwentów, po ich analizie wykorzystywane są do stałego ulepszania programu kształcenia oraz w pracach nad nową koncepcją studiów. Obecny program studiów realizuje tematykę zajęć, która wymieniana była w badaniach absolwentów jako brakująca lub niewystarczająca, np. wprowadzone zostały zajęcia z zakresu wypalenia zawodowego, pracy z klientem niedobrowolnym, z klientem zadłużonym. Ponadto wspólnie z Partnerami Rady Programowej Kierunku socjologia zmodyfikowano program praktyk zawodowych oraz doprecyzowano wymogi stawiane praktykom dyplomowym. Bieżące modyfikowanie programu studiów, a także tworzenie nowych specjalności są dowodem na dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy w zakresie świadczenia profesjonalnej socjologia. Sprzyjają temu również prace nad nową koncepcją studiów, które umożliwiają w większym zakresie uwzględnienie

postulatów absolwentów odnośnie do zmian w programie studiów (głównie w zakresie wycofania z programu modułów, które absolwenci uznali za niepotrzebne).

- Planowane w nowym programie studiów poszerzenie oferty zajęć do wyboru poprzez wprowadzenie nowych zajęć, zwłaszcza praktycznych, warsztatowych, wynika wprost z badania losów absolwentów, którzy wskazują na potrzebę uwzględnienia w programach studiów zajęć wzmacniających kompetencje miękkie i praktyczne umiejętności.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wyznaczone zostały zespoły i osoby sprawujące nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, określone zostały w sposób przejrzysty ich kompetencje i zakres odpowiedzialności, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. Także przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów.

Systematycznie przeprowadzana jest ocena programu studiów obejmująca efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów

Systematyczna ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są trafnie dobrane.

W ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni (kadra prowadząca kształcenie, studenci) oraz interesariusze zewnętrzni. Wnioski z oceny programu studiów są wykorzystywane do doskonalenia tego programu.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Za dobrą praktykę w zakresie monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Śląskim zaliczyć należy włączanie pracowników związanych z Instytutem Socjologii w proces tworzenia narzędzi monitorujących jakość kształcenia. Socjologowie biorą udział w opracowywaniu narzędzi badawczych, dając gwarancję metodologicznej poprawności badań służących monitorowaniu jakości kształcenia. Przykładowo, pracownicy badawczo-dydaktyczni Instytutu Socjologii współtworzyli kwestionariusze ewaluacji zajęć dydaktycznych, opracowywali koncepcję badania opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na temat kształcenia na

studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich w UŚ (od opracowania problematyki badawczej, przez wypracowanie narzędzi do badań ilościowych i jakościowych, przeprowadzenie badań, po opracowanie raportu z badań), projektowali i przeprowadzali badania opinii kandydatów na studia na temat systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów.

2. Jako dobrą praktykę można uznać wsparcie dyrektorów kierunków przez Biuro Jakości Kształcenia w zakresie analizy danych statystycznych dotyczących wyników sesji egzaminacyjnej. Przygotowano wideotutoriale zawierające instrukcje dotyczące prowadzenia analizy wyników sesji na potrzeby przygotowywania corocznych raportów jakości kształcenia.
3. Za dobrą praktykę w zakresie podnoszenia jakości kształcenia (w szczególności kształcenia na odległość) należy uznać opracowanie *Przewodnika po kształceniu zdalnym w Uniwersytecie Śląskim*, który zawiera – między innymi – informacje o narzędziach wykorzystywanych w kształceniu zdalnym w Uniwersytecie, a także informacje o sprawdzonych sposobach organizowania i prowadzenia kursów zdalnych oraz ich urozmaicenia poprzez zastosowanie nowych narzędzi i metod pracy. Przewodnik jest również dostępny w wersji anglojęzycznej.

Zalecenia

...

5. Załączniki: